25. VI. 1944.

Poštarina plaćena u gotovu.

CIENA 4 KUNE BROJ 2

USTAŠA

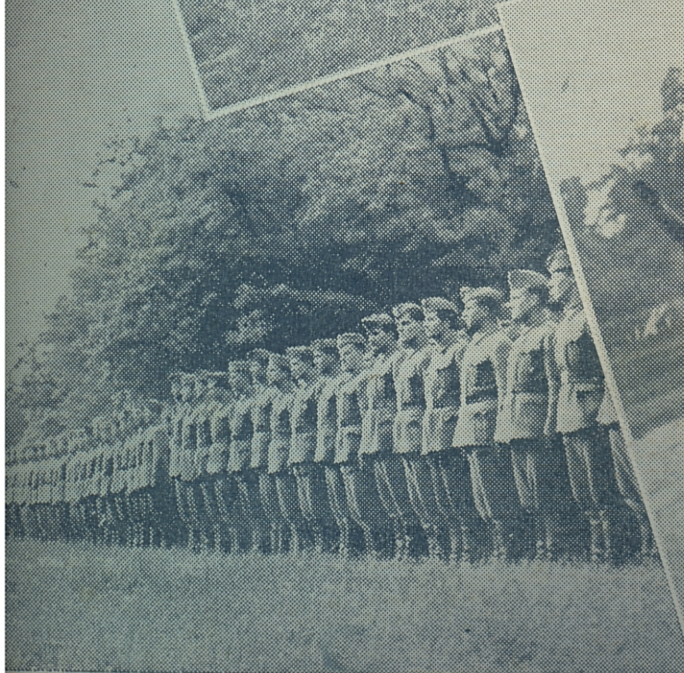
VJESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

unapredjenje
pripadnika
P.T.S-a

GOD. XIV. — BROJ 26.

USTAŠA

ZAGREB, 25. LIPNJA 1944.

VJESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

SRETAN PREOKRET

Kod nas je, hvala Bogu, u posljednjem nizu mjeseci došlo do više preokreta, koje možemo punim pravom nazvati sretnima. Jedan od takovih je preokret u borbi s odmetnicima. Dok je prvo razdoblje tih borbi bilo obilježeno s više težkih trenutaka, u posljednje vrieme oni, koji mogu jedini govoriti o težkim trenutcima, jesu te odmetničke skupine. Već od dulje vremena oni nisu kadri povesti ni jednu veću navalu ma i najmanjim uspjehom. Svaki takav pokušaj lomi se najnesretnije po njih. Ali razlog ovog sretnog preokreta nalazi se u jednoj drugoj, mnogo značajnijoj i važnijoj činjenici. Ta činjenica jest, da je do dubokog preokreta došlo u svim slojevima hrvatskog naroda.

Tko je i malo povezan s našim obćim zbivanjem, znade vrlo dobro, kako su još do nedavna neki Hrvati patili od jedne strahovite pogreške. Ta njihova pogreška sastojala se u neprestanom gledanju, što se »vani« dogadja, kako se prilike razvijaju u vanjskom, »velikom« svietu, što se »vani dogadja«. Posve je razumljivo, da svaki narod mora uviek budno pratiti vanjski tok dogadjaja; ministarstvo vanjskih poslova možda mnogo puta za jedan narod znači više od njegova ministarstva vojske. Ali neki Hrvati pali su u pogrešku, da su mislili, kako je samo ono važno, što se vani dogadja, da su mislili da se jedan narod može spasiti samo vanjskopolitičkom djelatnošću, da je to zapravo i jedino, čime se jedan narod mora baviti. Nitko ovim ljudima nije mogao otvoriti oči i uvjeriti ih, da su u zabludi. Nitko, jer još nisu imali dovoljno izkustva, jer još nisu znali da je uporištna točka vanjske politike jednog naroda njegova unutarnja politika, da jedan narod može nešto postići vanjskopolitički samo, koliko je unutarnjopolitički jak i da se može često vanjski neprijatelj prebaciti unutar granica i dok mi nastojimo spasiti se od njega vanjskopolitičkom djelatnošću, on nas može uništiti unutar naših granica. Trebalo je dugog i težkog izkustva, da bi se to uvidjelo. Trebalo je dugog izkustva za neke, da bi uvidjeli, da jedan narod može naći prijatelja tek pošto nešto vriedi, tek pošto predstavlja neku snagu, tek pošto je uredio svoju kuću. Trebalo je nadalje nekima dosta vremena, da bi uvidjeli da to vanjsko prijateljstvo zapravo i vrlo malo znači, ako nije temeljeno na probitku, a tko vidi neki svoj probitak u pomaganju onoga, koji nije toliko sposoban, da sam za sebe nešto učini. Veliko pravilo vanjske politike da se tu ništa ne može dobiti nego samo kupiti dugo nije mnogima bilo jasno. Nije to ni tako čudno. Budući da nismo imali još do nedavno svoje države, mnogi nisu imali nikakove prilike raditi vanjskopolitički pa nisu mogli steći ni izkustva u tom pogledu. A mnogima jedino izkustva razsvjetljuju pamet.

Tri godine izkustva su učinile svoje. One su nas strahovitom neopozivošću uvjerile, da jedino sami u sebi možemo tražiti spas. Osobito na najšire narodne slojeve, koji su kroz te tri godine najviše prepatile od svirepe odmetničke borbe, te tri godine su učinile neizbrisivi utjecaj. Te tri godine su pokazale da odmetnike ni najmanje ne zanima kako će Hrvatska izgledati nakon te borbe, hoće li Hrvatska i hrvatski narod uobće ostati; glavno im je da budu ostvareni ciljevi, za koje se oni bore.

Tako je došlo do podpunog otrežnjenja u hrvatskom narodu, tako je došlo do spoznaje da je krajnje vrieme da mislimo na svoj spas i da se možemo spasiti jedino ako sami ustanemo na svoju obranu. Ako ustanemo na obranu protiv svih, koji nas pljačkaju i uništavaju, koji nas hoće upotriebiti samo za sredstvo svoje borbe, ne pitajući ni najmanje kako ćemo mi nakon te borbe izgledati. Jedino mjerilo, prema kojemu se danas ravnaju najširi slojevi hrvatskog naroda jest: tko nam uništava zemlju, tko uništava nas, tko nas slabi i upropaštava.

Zato danas hrvatske oružane snage postaju svakim danom sve jače, zato danas hrvatska borbenost postaje sve odlučnija, zato se danas čitav hrvatski narod sve čvršće zbija u guste redove. Dosta je bilo nadanja, dosta je bilo vjerovanja, dosta je bilo kolebanja i neodlučnosti. Dogadjaji su se

Ovakova djela »osloboditelja« mnoge su obratila

VIEĆANJE STOŽERNIKA U ZAGREBU

U prostorijama zapovjedničtva Ustaša u Zagrebu održano je viećanje svih stožernika, koje je potrajalo od 30. V. do 6. VI. ove godine. Ovom viećanju prisustvovali su i dužnostnici zapovjedničtva Ustaša, te sliedeći stožernici: prof. Mladen Kaštelan (Dubrovnik), prof. Vlaho Lovrić (Zagreb), Petar Paradžik (Travnik), Josip Šredl (Osiek), Veljko Galinović (Ogulin), Tomislav Mesić (Mostar), Stipan Šuto (Tuzla), Dragutin Žubrinić (Senj), Stipe Barbarić (Sarajevo), Marijan Gec (Vukovar), Ivan Stipetić (Varaždin), dr. Ivan Musa (Zagreb), Samardžija Josip (Gospić), te ustaški povjerenici: Josip Baljkas (Bihać), dr. Vid Krpan (Sušak) i Franjo Španjol.

Zapovjednik Ustaša Mr. Božidar Kavran otvorio je ovo viećanje kratkim uvodnim govorom. Nakon toga podnieli su stožernici svoja izvješća o političkim prilikama na povjerenom im području. Iz svih izvješća stožernika izbija nedvojbena činjenica, da je ustaška misao sigurno prožela široke slojeve hrvatskog naroda, te je kao najčišći izraz hrvatske nacionalne i državne misli svojom elementarnom prodornom snagom obuhvatila svakog Hrvata, koji iole u sebi osjeća zov svoje hrvatske krvi i hrvatskog tla. Poslije ovih izvješća stožernika razpravljana su na viećanju razna pitanja ustrojstva ustaškog pokreta.

Povjerenik za odgoj i promičbu u G. U. S-u prof. Daniel Crljen prikazao je stožernicima obći politički položaj u svietu i kod nas. U svom vrlo zanimljivom i učenom predavanju »Uvjeti i podloge hrvatske državnosti« prikazao je državni viećnik dr. Ivan Krajač snage u hrvatskom narodu, koje daju sigurno jamstvo za podpuni uspjeh naše narodne borbe i državnog obstanka. U svrhu što tješnje suradnje staliških postrojbi i Ustaškog pokreta na terenu održao je sa stožernicima drž. savezničar prof. Ivan Oršanić konferenciju, na kojoj je iznio svoje misli vodilje u pogledu ustrojavanja staliških postrojbi.

Kako je istodobno u ministarstvu unutarnjih poslova u Zagrebu održavano zasjedanje velikih župana, upriličen je zajednički sastanak stožernika i velikih župana. Ovom zajedničkom sastanku prisustvovali su predsjednik vlade dr. Nikola Mandić, ministar-postrojnik dr. Lovro Sušić, te ostali ministri i viši državni i ustaški dužnostnici. Ministar-postrojnik dr. Lovro Sušić i ministar unutarnjih poslova dr. Mladen Lorković govorili su na tom sastanku o potrebi i načinu što tješnje suradnje Ustaškog pokreta, kao nosioca političke volje hrvatskog naroda, i upravnih oblasti kao izvršioca te političke volje. Na tom zajedničkom sastanku prikazali su pojedini ministri prisutnima prilike na području svojih resora. Tako su govorili: ministar oružanih snaga Ante Vokić, ministar obrta, veleobrta i trgovine Vjekoslav Vrančić, ministar seljačkog gospodarstva i prehrane dr. Stjepan Hefer, državni rizničar dr. Dragutin Toth, ministar skrbi dr. Mehičić. Ova izlaganja gg. ministara pružila su nesumljivi dokaz da uzprkos težkih prilika naša draga domovina ipak sigurnim putem ide k sve to boljem unutarnjem sredjenju.

U počast stožernika priredio je povjerenik u G. U. S-u prof. Daniel Crljen primanje, kojem je medju ostalim uglednicima prisustvovao i bivši crnogorski ministar dr. Sekula Drljević.

Na završetku viećanja priredio je ministar dr. Mladen Lorković primanje za stožernike i velike župane. Ovom primanju su pored drugih uglednika prisustvovali i njemački poslanik u Zagrebu vitez Siegfrid von Kasche, general vitez Glaise vod Horstenau te drugi visoki vojni predstavnici savezničkog velikog njemačkog Reicha.

Dne 6. o. mj. zaključio je upravni zapovjednik Ustaša Mr. Božidar Kavran ovo uspjelo viećanje stožernika zahvalivši se stožernicima za njihov požrtvovan trud i nastojanje, te ih je pozvao, da i nadalje zdušno i savjestno vrše svoje težke ali častne dužnosti stojeći nepokolebivo na braniku hrvatske državne samosvojnosti sa čvrstom vjerom i nadom u bolju budućnost našu i djece naše.

---

zaoštrili do kraja, došao je krajnji čas da u svoj zemlji uzpostavimo mir i red. To je jedina politika, kojom se smijemo baviti, jedini način i krajnje vrieme da se spasimo.

Ako netko još ne uvidja taj duboki preokret u hrvatskom narodu, ako misli da nekoga u Hrvatskoj, u popaljenoj, orobljenoj, izkrvavljenoj Hrvatskoj još zanimaju planovi, koje on smišlja u svojim banditskim skupinama, onda se taj vara. Vara se, jer je izkustvo jače od bilo kakovih brbljanja i spletkarenja, izkustvo, koje je otvorilo svima oči.

Težku smo prošli školu. Mnogo smo prepatili. Ali, hvala Bogu, nije to bilo uzalud. Te patnje doniele su plodove u najodlučniji čas, u današnje vrieme, kad se, prema svemu kako izgleda, nalazimo u posljednjem razdoblju velikih svjetskih borba. Junaci, koji su vodili narodnu borbu u najtežim časovima, junaci, koji su u toj borbi pali, nagradjeni su za svoja djela time, da danas možemo mirno gledati u budućnost, jer se diže čitav narod da spasi i osigura tu budućnost. Bitka za našu državnu nezavisnost je bila težka, ali nju više nitko ne će srušiti. Ta bitka još nije završena, ali njezin izhod je danas jasan: naša je pobjeda sigurna.

Dokazi pažnje prijateljstva

ODLUKE MINISTRA POSTROJNIKA o priznanju prava na državnu pomoć

»Odlukom ministra postrojnika od 24. ožujka 1944. broj D. p. 22-1944. priznato je Sofiji Tomljenović iz Željave, obćina Ličko Petrovo Selo kotar Bihać, udovi iza pokojnog Luke Tomljenovića životom postradalog ustaškog zbirnika zbira Željava temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 24. ožujka 1944. broj D. p. 71-1944. priznato je Rozi Kancijan iz Čakovca, obćine Ludbreg kotar Ludbreg udovi iza pokojnog Đure Kancijan životom postradalog zbirnog pobočnika, temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državno jpomoći pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika II. dočinovničkog razreda 3. plaćevnog stupnja, s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 24. ožujka 1944. broj D. p. 72-1944. priznato je Mariji Kancijan iz Ludbrega obćine Ludbreg kotar Ludbreg iza pokojnog Stjepana Kacijan životom postradalog taborskog pobočnika, temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 24. ožujka 1944. broj D. p. 65-1944. priznato je Mariji Gložinić iz Slokovca, obćine Ludbreg kotar Ludbreg udovi iza pokojnog Tome Gložinić životom postradalog logorskog pobočnika, temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima pravo na državun pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika X. činovničkog razreda s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 24. ožujka 1944. broj D. p. 66-1944. priznato je Ani Gložinić iz Cukovca, obćine Ludbreg kotar Ludbreg, udovi iza pokojnog Antuna Gložinić, životom postradalog zbirnog pobočnika, temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika III. dočinovničkog razreda 3. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe«.

»Odlukom ministra postrojnika od 11. travnja 1944. broj D. p. 52-1943. priznato je Kati Bušljeta iz Čačinaca obćina Čačinci kotar Našice udovi iza pokojnog Kuzmana Bušljete životom postradalog stožernog pobočnika stožera Pliva-Rama temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika VIII. činovnog razreda s 35 godina navršene državne službe.

»Odlukom ministra postrojnika od 18. travnja 1944. broj D. p. 94-1944. priznato je Tereziji Butković iz Andriješavaca obćina Andriješevci, kotar Vinkovci udovi iza pokojnog Dane Butkovića životom postradalog taborskog pobočnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe«.

»Odlukom ministra postrojnika od 18. travnja 1944. D. p. 91-1944. priznato je Marici Dilberović iz Brčkog, obćina i kotar Brčko, udovi iza pokojnog Blaža Dilberovića, životom postradalog ustaškog logornika temeljem §§ 4. i 8. zakonsk eodredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D-V- 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika VIII. činovničkog razreda s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 25. travnja 1944. broj D. p. 98-1944. priznato je Andjeli Žigman udovi iza pokojnog Mije Žigmana životom postradalog ustaškog zbirnog pobočnika temeljem §§. 4. i .8 zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika III. dočinovničkog razreda 3. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe«.

»Odlukom ministra postrojnika od 25. travnja 1944. broj D. p. 100-1944. priznato je Ivku Dragobratović iz Slivna-Ravno kotar Metković udovi iza pokojnog Ivana Dragobratovića životom postradalog ustaškog zbirnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D-V-1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 25. travnja 1944. broj D. p. 99-1944. priznato je Ružici Šoštar iz Gredice, obćina i kotar Klanjec, temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika III. dočinovničkog razreda 3. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

NA OVU STRANU!

Izkustva, što smo ih mi Hrvati stekli u ove tri godine nakon Oslobođenja, neobično su raznovrstna i dragocjena. Nema sumnje, da će ona utjecati na smjer naše unutarnje i vanjske politike još i nekoliko desetljeća nakon rata. Da se nijesmo oslobodili, da nijesmo postali opet samostalna Država, mi vjerojatno nikad ne bismo sabrali toliko i tako važnih izkustava. Mirovne pregovore dočekali bismo i opet u nekom polusnu, u bunilu, kao što je to bilo iza prvoga svjetskog rata. I pored toga, što smo već i onda znali, što zapravo hoćemo, naše su snage baš uslied nedostatka prieko potrebnih životnih izkustava slobodnoga državnog naroda, bile toliko ukočene, nepokretne i sputane, da ih nijesmo znali upotriebiti u pravi čas i primieniti tamo, gdje je to trebalo. Posljedica toga nesnalaženja bio je — 1. prosinca 1918.! Klasičan datum u hrvatskoj poviesti, koji dokazuje, da i najljepše teorije ne spasavaju, kad se ne zna, što u praksi valja učiniti.

Točno je dodušc, da smo mi i prije, i dapače mnogo, imali izkusiti. Gomilala su se ta izkustva godinama i stoljećima, dok se nije složila tužna poviest jednoga osamstogodišnjeg robstva... Ali jedno je tima u takvim prilikama stečenim izkustvima ipak nedostajalo, a to je neposrednost, intenzitet i nezakrinkanost. Naš vidokrug kao naroda, koji je više ili manje ovisio o tuđoj volji ili nevolji, bio je preuzak. Stajalište, s kojega smo promatrali prilike, bilo je prenizko za daleke vidike. Bili smo skučeni u svemu, pa dapače i u mogućnostima logična zaključivanja.

Uslied svega toga dogodilo se s jedne strane, da naše narodno pamćenje (za koje je dr. Milan Šufflay toliko pledirao) nije bilo dovoljno produbljeno i, što je još gore, bilo je gdjekada prekratko. S druge strane sav naš javni, u prvom redu nacionalno-politički život naprosto je bolovao od polovičnosti. Bilo je bezbroj situacija, koje nijesu nikada do kraja izvedene na čisto, unutarnjih pitanja, koja su ostala neriešena, odnosa, koji nikada nijesu odredjeni. Išlo se u tom pogledu napokon tako daleko, da su strani narodi (pogotovo zato, jer je u njih bilo premalo dobre volje) dobili dojam, kao da nama Hrvatima nedostaje svaka narodna ideologija, da naša borba nema čvrstog i jasnog cilja i da životni put, kojega smo odabrali, nipošto nema značaj stalnosti. Ako se k tome pribroje sve one na najrazličitije načine motivirane aspiracije na naša područja, kojima uviek na dnu leži traženje čisto tvarne koristi, onda postaje sasvim razumljivo, zašto su strani narodi uglavnom vazda vodili neprijaznu politiku prema Hrvatskoj.

Desorientacija je medjutim kod nas ipak bila samo površinska i više prividna. Iznutra, duboko u duši, svaki je neodnarodjeni Hrvat instinktivno osjećao tradicionalni naš narodni put. Hodanje tim smjerom nije naime samo pitanje formalnoga političkog opredjeljenja, nego i savjesti. Doslovno tako. Absurdno je pomišljati, ili štoviše i tvrditi, da je svejedno, kako se tko od nas politički opredielio, kad je sigurno, da posljedice ideološkog ili stvarnog priklanjanja tudjincima, odnosno tudjinštini, neizbježivo donose vidljivu i izravnu moralnu i materialnu štetu hrvatskom narodu, za što mi bezuvjetno moramo biti odgovorni. Svi oni, koji se nijesu iznevjerili tome narodu i njegovim idealima, znadu to posve točno: njima je na srdcu probitak i napredak Hrvatske ma gdje to bilo. A takvih je mnogo: u većini su takvi.

Oni su **na ovoj strani,** s ovu stranu barikada, na kojima se vodi nesmiljena i žestoka bitka za obstanak ili propast naroda i Države. Na ovoj strani je hrvatstvo, koje ne poznaje i ne će priznati natruhe: **čisto, cjelovito, iskonsko hrvatstvo.** Ono, koje smo nasliedili kao razkošnu duhovnu baštinu od otaca-junaka i mučenika, od svih onih, pa i najmanjih i najnepoznatijih hrvatskih ljudi, koji su bili prije nas i koji nikada nijesu zaboravili, da je »spas države najviši zakon«. Znali su ti naši uzorni predji da izvan države Hrvatske nema Hrvatske uobće i zato su nam namrli baštinu državnog prava i borbu za njegovo ostvarenje. Oni nijesu poznavali ocjenjivanja za ono, što se i ne

tjedni

Dok Srbi na veliko žale što su Englezi privoljeli Titu, a odbacili Dražu Mihajlovića te o tom i u novinama pišu, dok četnici stalno suradjuju s partizanskim bandama ili upravo četnici pod partizanskim imenom (prema prilikama) uništavaju sve što je hrvatsko, (dok Hrvati već četvrtu godinu podnose najveće žrtve i najveće napore u borbi protiv boljševizma, dok su najdivniji sinovi ove zemlje poginuli u borbi protiv komunista (a cvet srbske mladeži u borbi kod partizana) dotle se još uviek nadje naivnjaka ili pokvarenjaka, koji bi i danas htjeli uvjeriti sviet, da je partizanstvo — nešto hrvatskoga. Nažalost samo toliko jest — što je sav svoj bies izkalilo na hrvatskom narodu. I nikako da prodje valjda dan da se ne očešu o Titu — koji tko zna što je i tko je — a Dr. Spalajković ustanovljuje da je iz Hrvatskog Klanca. Istini za volju ustanovljujemo da takovog mjesta u Hrvatskoj nigdje uobće nema.

Medjutim isti pisac nije mogao odoljeti srdcu, a da ne rekne: »partizanski ološ je uglavnom sastavljen od Hrvata, muslimana, Italijana i drugih raznorodnih elemenata, povezanih medju sobom najnižim instiktima. Tamo pravih Srba i nema...«

Mislim da nije potrebno na ovo ništa reći već se samo čuditi, kako još i sada imade tako glupih ili naivnih ili pokvarenih ljudi koji to vjeruju ili misle da će netko drugi vjerovati...

*

U istom članku isti pisac uvjerava da Bog čuva Srbiju i dapače, da je po tome spašena i sačuvana Evropa. Govori baš o generalu Nediću i njegovim zaslugama te veli da je sada već svakome jasno, da je on »zadužio ne samo srbski narod — nego i Evropu!«

I to »predvidjevši opasnost sa Zapada.«

Sad ne znam kakovim se zemljopisima služe u Srbiji — po našim i ratnim i predratnim — na Zapadu Srbije smo mi Hrvati i Hrvatska i nitko drugi, a to se razabire i iz članka da se na nas misli. I upravo dakle od nas čuvaju i spasavaju Sr-

može procieniti: za slobodu i čast. Sačuvali su čast hrvatske zastave, koju su pronosili od pobjede do pobjede, i pronieli nam u krv oduševljenje i borbeni zanos za slobodu. Bili su, u rieči na **ovoj strani,** uviek i podpuno tu, gdje je Hrvatska kao Domovina i Država, gdje je neobezčašćeno hrvatstvo, neokaljano klanjanjem tuđincu i nenatrunjenno njegovim destruktivnim utjecajem.

Sve je to tako bilo. Naši su predci uistinu bili takvi. I zato hrvatski narod nema mitologije, niti ju je ikad stvarao: on ima svoju **poviest,** knjigu života, u kojoj su tragičnom vjernošću zapisane njegove patnje i žrtve, njegova herojska djela, na kojima čvrsto počiva njegova veličina, i nema nikoga, tko bi mu je mogao umanjiti i osporiti. Rugati nam se mogu, barbarima nas mogu zvati, jer mi »mresmo, dok su oni spali«, mogu kovati paklene osnove protiv nas i našeg obstanka kao naroda i Države — ali svime se time ne da oblatiti naša narodna čast, kad je mi sami nikakvim zlodjelom protiv međunarodne pravde nikada nijesmo oblatili.

Za takav se narod onda doista ne smije uztvrditi, da je desorientiran. Ne smiju mu se predbaciti ideoložka lutanja, jer kao cjelina, i po svojima **pozvanim** predstavnicima, mi sve to nijesmo poznavali. Nama su samo nedostajala izkustva, i to ona, do kojih kao narod neslobodan i koji nije samostalno vodio svoje državne poslove i međunarodnu politiku, naprosto nijesmo ni mogli doći. Obično smo zato imali bolji sud o drugima, nego li su ga oni stvarno zaslužili. Tu činjenicu valja smatrati povodom i razlogom nekih naših međunarodnih i političko-diplomatskih poteza u daljoj i bližoj našoj prošlosti, kojima se uostalom ništa ne bi moglo prigovoriti, da je i druga strana jednako iskreno i pošteno postupala. No jer toga nije bilo, oni su se ponesrećili, a naše se robovanje nastavilo.

U međuvremenu je težnja za osamostaljenjem ipak u tolikoj mjeri i tako brzo sazrievala, da se osjećalo, kako se približujemo najodsudnijem času u našoj poviesti: - **Oslobođenju i obnovi Države.** To osamostaljenje, za kojim se težilo, imalo je dakako u prvom redu biti političko, no onda i gospodarsko i kulturno u najširem smislu. **Na tome i danas stojimo.**

Danas uostalom u daleko većoj mjeri. Jer mi sada imamo iza sebe mnogo težkih izkustava. U izravnu saobraćaju s prijateljima i neprijateljima smo ih stekli. Došli smo do njih kao državni narod, kojemu je opet jednom sudbina stavljena u njegove vlastite ruke. Ta činjenica riešila nas je iluzija i učinila nas stvarnim i izkusnima. Ostavili smo se sanjarenja, zanosa za priviđenjima i utvarama, za maglovitim teorijama o bratimljenju i prijateljevanju. Mi smo danas podpuno budni i triezni.

To je iz nas učinio rat, zajedno sa svim ostalim, što smo još uz njega doživjeli unazad tri godine u svojoj obnovljenoj Državi. Zahvaljujući tako stečenim izkustvima mi smo sada, više nego li ikada prije, sposobni uočiti svu ozbiljnost vremena, u kojemu živimo. Opažamo, da bi ludo bilo tražiti među nama kakve stranačke razlike ili osobna razilaženja, gubiti se u razpravi o sitnicama, kad stojimo pred velikim i odsudnim. Uviđamo, da se na **pravcu hrvatstva** imamo naći svi zajedno, da je to naša polazna i završna točka. Sviestni smo si grieha i propusta prošlosti i da je naša snaga jedino u Bogu i u nama samima. Sigurni smo, da u borbi za Državu ili protiv nje spadamo na **ovu stranu,** jer u drugom taboru ne rade uobće ni na čemu drugom osim na našoj propasti: tamo nema nikoga drugoga osim naših neprijatelja.

Ostavimo se dakle i zadnjih kolebanja i razmirica i priеđimo podpuno, čitavi, **na ovu stranu,** jer istinskih nam i trajnih probitaka ni života drugdje nema. Na ovu stranu! **Na stranu pravde i slobode, uza stieg osviešteno ujedinjenog i pobjedničkog hrvatstva!**

S. Vitković

lističi

bi Evropu. Prema tome bi morala Evropa biti negdje dalje iza Srbije u produženju na istoku, jer kako bi oni drugačije spasili Evropu od opasnosti sa Zapada iz Hrvatske. Uobće to je sjajno za nas, da je kod nas postojalo nešto toliko i tako jako da bi moglo ugroziti čitavu Evropu, a još sjajnije za njih da su upravo oni — Srbi to spriečili i dakako zadužili Evropu.

Stare njihove mudrolije — još od onih vremena kad su uvjeravali da se je i sam Isus Krist rodio — kao — Srbin! Svi pokreti i selidbe svih mogućih naroda — bili su predvođeni od Srba, bilo to za Vandala, Gota, Avara ili ne znam kojih drugih. Sad eto opet spasavaju — Evropu oni na iztoku od dogadjaja u Evropi — sa Zapada.

Jedno je sigurno da nije bilo Srba i ljudi njima sklonih, na njihovom beogradskom fakultetu otrovanih komunizmom, da nije bilo onih polutana ovdje kod nas, koji nisu znali gdje im je mjesto, a htjedoše biti i Srbi (Dr. Spalajković medjutim tvrdi da to nisu uobće pravi Srbi!) — dakle, da je manje bilo ovdje kod nas srbstva bilo kojeg oblika — tada bi sigurno partizanstvo bilo i nestalo — kao nešto vrlo slabog — uzprkos velikih novčanih i sličnih pripomoći izvana i iz Rusije i iz Englezke, jer — ne bi bilo ljudi koji bi ga podržavali.

Jedno su pisana slova, jer papir zaista podnese sve, a nešto posve drugo su popaljena i uništena hrvatska sela, ubijeni toliki iztaknuti Hrvati — bilo muslimani bilo katolici — sve samo Hrvati. Prvo su brbljarije neupućenog, naivnog ili pokvarenog čovjeka, a ovo drugo su — krvave i žalostne činjenice.

Što »Bog čuva Srbiju« protiv toga mi nemamo ništa — ali nama je stalo da mi sebe ubuduće očuvamo svega — srbskoga, pa i podvala svake vrste sa srbske strane!

»Ono, što se je dogodilo 20. lipnja 1928. god. u beogradskoj skupštini, ne nalazi ni sličnosti ni istovjetnosti u cieloj dugoj poviesti, da je Hrvatski narod na tako podao, na tako zločinački i na tako razbojnički način bio napadnut i povriedjen u svojoj časti, u svojem ponosu i u svojoj sviesti o svom pravu te o svojoj biti. . . . Što više, ciela svietska poviest ne bilježi, da bi koji narod nad drugim u jednakim okolnostima izvršio takovu lopovštinu i hajdučiju.«

Poglavnik 16. VI. 1934.

BOJIŠTE ✕ NOVINSTVO ✕ KRUGOVAL

POGLED ŠIROM SVIETA

BOJIŠTE GRMI...

Jedan njemački ratni izvjestitelj SS postrojbi šalje sljedeći izvještaj o borbama s izkrcanim Angloamerikancima:

»Divizija je u podpunoj mjesečini stupala prema obali. Razpoloženje mladih vojnika ove divizije, ponajviše sastavljenih od ratnih dobrovoljaca Hitlerove mladeži, odlučno je i čvrsto. Viesti o neprijatelju redovito pridolaze. Neprijatelj je svojim vojnicima obećao, da će ih baciti u borbu onda, kad angloameričko zrakoplovstvo omami njemačku obranu. O takvom omamljivanju britanski i američki vojnici sigurno nisu ništa opazili. Opetovano dolaze viesti, da se njemačka uporišta, koja se nalaze usred neprijateljskog mostobrana, brane prema ,zakonu časti, dajući saveznićkim vojnicima do znanja, kakva ih neslomiva snaga očekuje. Noćnim šuljanjem približila se divizija tako reći pred neprijateljska prsa. U kolima za zapoviedi nose pobočni častnici navalne zapoviedi jedinicama, izkušanim zapovjednicima, na koje nisu djelovale stotine zrakoplova, što ih neprijatelj neprekidno šalje nad postave.

Britanci i Amerikanci ogorčeno se brane. Oni se nalaze u položaju ljudi, iza kojih su svi mostovi srušeni i koji pred sobom vide sigurnu smrt, ako im ne uspije održati položaje.

Dok započinje protunapadaj divizije, koji se produžuje do u noć i postaje sve jači, francuzko stanovničtvo tupo proživljava ovo stanje. Letaci, kojima su se najavili »invazioni oslobodioci«, pozivajući stanovničtvo na sabotažu i djelatnu suradnju, čine im se kao ruganje. Seljaci na poljima dalje rade, djeca se igraju i slušaju grmljavinu, a neki čovjek u vrtu popravlja svoj vodoskok. Ima mnogo primjera, da žena, plačući na rubu ceste, kliče njemačkom vojniku, da zadrži one, koji žele biti pozdravljeni kao oslobodioci i prijatelji. Bojište grmi, njemačke skupine neprekidno prolaze na neprijatelja...«

ANGLOAMERIKANCI PRIZNAJU

Dopisnik englezke dojavne službe »Reuter« javlja s američkog mostobrana u Francuzkoj sliedeće:

»Stotine američkih vojnika poginulo je osvajajući obalni odsjek od milje i pol kod Vierville tokom izkrcavanja na poluotoku Cherbourga. Jedan američki bojnik izjavio mi je danas da je po njegovom računu oko 750 mrtvih vojnika pronadjeno na obali, dok je vjerojatno jednaki broj odplovilo morem. Američki narod morao bi to vidjeti, rekao je ovaj častnik, pokazujući na redove mrtvih vojnika. Američki bi narod trebao vidjeti što stoji zauzimanje ovako malog komadića obale i onda bi sigurno zaboravio na potežkoće racioniranja benzina.«

Ako su već ovi prvi dani borbe tako poučni za Angloamerikance, kakove će se tek pameti naučiti u daljnjim borbama, pogotovo ako se sjete da ih još čeka strahovito jaka japanska vojska i neograničene težnje Staljina da iz što većeg diela Europe iztisne njihov utjecaj.

NAŠI SU GUBITCI BILI GROZNI

Pored već navedenih izvještaja o angloameričkim gubitcima u borbama na obali Francuzke donosimo i sliedeću izjavu englezkog častnika Williama Cooka iz Leicestera, koji je zarobljen prilikom njemačke protunavale u obalnom području Normandije:

»Mi smo mislili, da se nalazimo daleko iza fronte, kad su iznenada prodrla njemačka oklopljena kola. Nakon kratke borbe morao sam se predati. Sad ću konačno imati mira. Nikad u životu ne ću zaboraviti dojmove posljednjih šest dana. Naši su gubitci bili grozni. Na uvalnom potezu, na kojem grebeni poput zuba golemog češlja strše u more, tako gusto leže poginuli Britanci i Kanadjani jedan kraj drugog, kao da je smrt pokosila naše vojnike u kolonama. Brojke poginulih premašuju sve dosadašnje predočbe, te ih ni približno još ne možemo ocieniti. A gubitci se naglo povećavaju. Moramo smatrati, da su dvie trećine upotriebljenih snaga poginule, zarobljene, ranjene ili nestale.«

Uviek su u plamenu samo hrvatski domovi!

ZAPADNO BOJIŠTE

Englezi i Amerikanci, koji su se izkrcali ujutro 6. lipnja na zapadnoj francuzkoj obali i time otvorili tako dugo čekano drugo bojište, nalaze se u težkoj borbi s njemačkom obranom, koja im daje napried samo uz najteže njihove gubitke. Još nakon devet dana ove borbe Englezima i Amerikancima nije uspjelo osvojiti ni jednu veću luku, koja bi im bila neobhodno potrebna za slobodnije izkrcavanje većeg broja četa i naoružanja. O tim borbama piše dopisnik hrvatskog dojavnog ureda iz Berlina sliedeće:

Prednost koju je Eisenhower imao kao napadač da odredi mjesto i vrieme napadaja, danas je izgubio na normandijskom području, jer je njemačko vodstvo spoznalo, da se poslije neuspjeha u Le Havreu u prvom redu radi o Cherbourgu. Nitko u Berlinu ne kaže kako će se i hoće li se, odnosno do koje će se mjere ova luka braniti, jer to ovisi ne samo o neprijateljskom pritisku, nego i o ciljevima koje Njemačka po izjavama njenih predstavnika želi postići u bitci s glavninom invazione vojske, ali danas je već sigurno, da je čimbenik iznenadjenja u pohodu na Cherbourg odpao, jer je njemačka obrana imala dosta vremena pripremiti položaj i dovući pričuve.

Osim toga ne treba zaboraviti, da sama invaziona vojska po izjavi Eisenhowera ima svega 80 divizija. Tu dakako nisu uračunate redovite snage, koje bi po angloameričkim osnovama trebale biti ubačene nakon uspjeha u stvaranju velikih fronta. Nu od invazione vojske nalazi se po njemačkim obaviestima u samoj Normandiji već oko četvrtina t. j. do 20 divizija, koje su obzirom na pretrpjele gubitke morale biti popunjene pričuvama. Ovo što je do sada izkrcano u Normandiji predstavlja po njemačkom mišljenju najbolje ljudstvo

i najbolje tvorivo angloameričkih naroda. Obzirom na to smatraju u Berlinu, da se više nikako ne može izbjeći odlučna borba, jer povratak nije moguć, a novi pokušaji, koji se ne samo izključuju nego i očekuju, ne će moći mimoići normandijske fronte gdje se medjutim i s njemačke strane suprotstavlja odpor, čija će se snaga vidjeti tek u odlučnom času, koji predstoji.

PRIPREME NA IZTOKU

Prema njemačkim ratnim izvještajima do 14. lipnja na iztočnom se bojištu nisu vodile nikakove značajne borbe. Ali, kako javlja Medjunarodni dojavni ured, na jednoj i na drugoj strani nastavljaju se pripreme za predstojeće velike borbe na iztočnom bojištu velikom brzinom. Boljševici pojačali su napose svoju navalnu vojsku na donjem toku Dnjestra daljnjim dopremanjem ratnog tvoriva i velikim nagomilanjem zaliha. Dopremljena su pojačanja i sovjetskoj navalnoj vojsci, koja se okuplja u blizini Lavova. Jednako se nastavljaju dopreme željeznicom i jugozapadno od Gomela.

Na njemačkoj strani poduzete su odgovarajuće mjere što se osobito izražava u obrazovanju operativnih pričuva dovoljnih razmjera kod svih njemačkih vojski. Jednako je u posljednje vrieme brzo napredovalo obskrbljivanje najvažnijih odsjeka bojišta težkim oružjem i drugim ratnim potrebštinama. Osim toga dobile su njemačke postrojbe zračnog oružja unatoč sadašnje pojačane djelatnosti zračnih snaga na ivazionom bojištu na zapadu daljnje skupine osobito lovaca i brzih bombardera.

POLITIKA JAPANA

Dok Angloamerikanci krvare na zapadnom bojištu, a Rusi nastoje prodrieti sve dublje u ona područja, koja Englezka smatra izključivo svojim interesnim područjem, na dalekom iztoku navaljuje Japan na englezke kolonije i zadaje sve teže udarce kinezkoj vojski Čang-Kaj-Šeka, koji se bori na strani Angloamerikanaca. Kako prema svemu izgleda, Japan želi što prije dovršiti rat s Kinom, da se onda može svom silom baciti na englezke i američke posjede. Japan je već upravo u posljednje vrieme zadao tako težkih udaraca kinezkoj vojsci Čang-Kaj-Šeka, da jedne englezke novine nedavno pišu, da je obćenito mišljenje, da Čang-Kaj-Šekova vlada pomišlja na sklapanje mira s Japanom, jer ne mogu više podnositi obsiedanja, koje donosi rat s Japanom.

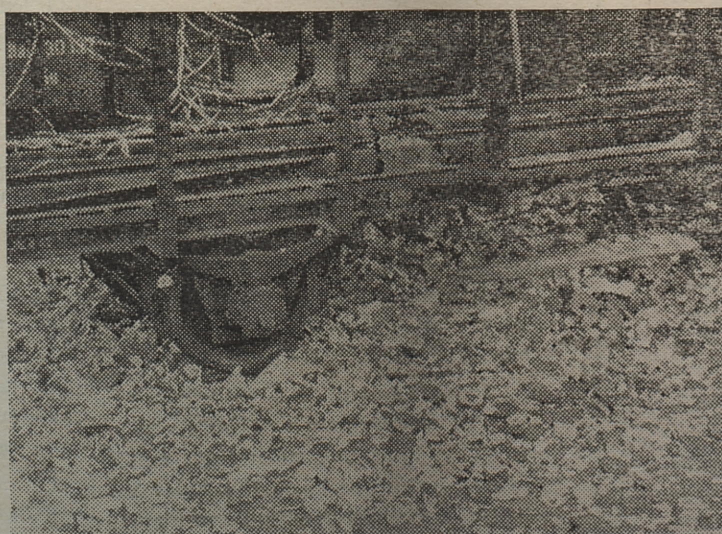
Savezno s time, zanimljiva je izjava, koju je nedavno dao jedan član ureda za obaviesti u japanskom glavnom stanu o japanskim ciljevima u Kini. On je izjavio, da je glavna svrha Japanaca, da spriečе Amerikance, koji su namjeravali kinezka područja izkoristiti kao uporišta za zračne napadaje na Japan. »Vrieme je — rekao je japanski govornik — da kinezki narod, protiv kojeg ovi napadaji nisu upereni, konačno spozna, gdje su njegovi pravi protivnici.«

»ZAPOVJEDNIK JE ZADOVOLJAN«

Ratni izvjestitelj njemačkog dojavnog ureda na zapadu Alex Schmallfuss šalje svom uredu sljedeći izvještaj o prilikama na zapadnom bojištu u Francuzkoj.

»Danas, nakon što je prošlo više od tjedan dana od invazije, posjetio sam glavni bojni postav vrhovnog zapovjednika njemačkih oružanih snaga na zapadu general-feldmaršala von Rundstedta, da se orientiram o tome, kako se tamo shvaća položaj. Moram prije svega i izričito naglasiti, da je vrhovni zapovjednik absolutno zadovoljan tokom dogadjaja. S najvećim se zadovoljstvom ustanovljuje, da invazione čete nisu nigdje postigle odredjene ciljeve, a osobito da na odsjeku, koji je dodieljen Amerikancima, kako je ustanovljeno dobro povjerenim izkazima zarobljenika, nije postignut niti cilj prvog invazionog dana. Na kartama, koje sam na glavnom bojnom postavu vrhovnog zapovjednika mogao vidjeti, sve se više množe taktički znaci, koji omogućuju uvid u pokrete neprijatelja i njegove postrojbene razporede, a u isto vrieme i dopremanje njemačkih pričuva. Sada se znade, da je sa sigurnošću izkrcano ili barem u najvećoj mjeri izkrcano petnaest, a vjerojatno dvadeset britanskih i američkih divizija. Jedan dio tih divizija je u prva dva vala uništen ili jako iztrošen. K ovim uništenim divizijama pripadaju 82. američka i 6. englezka padobranska divizija, dok je 101. američka padobranska divizija imala izvanredno težkih gubitaka. U toku prvog invazionog tjedna izbačeno je iz borbe 300 neprijateljskih oklopljenih kola. Broj ljudskih gubitaka može se tek približno ocieniti, medjutim ako se navede brojka od 85.000, to je svakako manje, nego što su stvarni gubitci.

S njemačke strane se neprestano dovlače pojačanja, tako da odlučne borbene djelatnosti tek predstoje. Pošto je očito dokazano, da je neprijatelj već iztrošio dobru trećinu svog invazionog potenciala — i koliko se to tiče padobranskih divizija — već čak i polovicu, to se u glavnom bojnom postavu general-feldmaršala von Rundstedta sliedeći dogodjaji očekuju s tim većim mirom, što je na englezkoj strani gotovo posvema, a na američkoj strani dio onih četa bačen u borbu, s kojima razpolažu obzirom na ratna izkustva, posebice pak što se tiče amfibijskih ratnih djelatnosti.«

Donose nam oslobodjenje, napredak, kulturu, novi život . .

ECUADOR PROTIV WASHINGTONA

Revolucijom u Ecuadoru pozabavilo se čitavo svjetsko novinstvo u nekoliko navrata. Donosimo kratak izvadak iz značajnog članka, izašlog u listu »Japan Times« u Tokiu. Medju ostalim pisac navodi sliedeće:

Premda do sada manjkaju pojedinosti ipak ima dovoljno predznaka da je revolucija u Ecuadoru dalnja karika u lancu narodnih prevrata koji su usliedili u posljednje vrieme u različitim zemljama latinske Amerike u znak protesta protiv samovoljnog gospodstva Sjedinjenih Američkih Država. U članku se nadalje spominje da narodi južne Amerike točno znaju kako će njihove zemlje pod gospodstvom Sjedinjenih Država biti izsisane do posljednje kapljice.

PISMO HRVATSKOM VOJNIKU

Dragi brate!

Ostvarili smo san o vlastitoj državi i sada nam se nameće pitanje: može li se dalje? Može li se još išta ostvariti?

Mnogi su se umorili od puta, a mnogi su, prestrašeni od krvave stvarnosti, malaksali. Mi smo, sjećaš li se, puni vjere u budućnost ustali protiv malaksalosti i pozdravili sve što unosi u nas pomladjenje, osvježenje i život. Nastavlja se borba za ono što ima doći i jao onima, koji su već malaksali, onima, koji su započeli zidati kuću i podigli zidove, a ne pokrili ih toliko da se mogu skloniti od nevremena. Poglavnik je zidar, a mi smo njegovi pomagači. On hoće da kuću do kraja uredi i da je preda na uživanje i čuvanje onima, koji dolaze. Nije on samo učitelj i obnovitelj naše rase, on je učitelj i naše mladeži, te nas uči, kako ćemo doći do cilja.

Uztrajnost je ono naše, najdublje i najbitnije naše. Ne smijemo stati, jer bi se ukočili, ne smijemo se okretati nazad, jer bi se pretvorili u kipove od soli kao Lotova žena. Moramo se razvijati i rasti. Vojnici smo samo po tome, što ne smijemo nikada stati, makar nam bilo i dobro. Mi smo produbili ideju hrvatske državnosti, razbuktili je do plamena. Moramo taj plamen podržavati novim uljem i novim lomačama.

Još ima daljina, koje moramo dostići i snova, koji se moraju ostvariti na bilo to i pod cienu naše krvi, pjene i vrele od mladosti. Naš je cilj još dalek i ni jedan stvor ne zaslužuje da nas zaustavi na putu, ni jedna bladovina ne smije nas privući na odmaranje i počivanje. U novim zamasima i novim podvizima neka se odkriva i oživljava ljubav prema domovini, snaga što djeluje u dnu svakoga pravoga Hrvata.

Nove borbe i nove pobjede traže našu krv. Zadaće, odmori i potrebe, koje nam nameće vrieme, traže i nove mogućnosti, koji nisu još ni iz daleka izcrpljene i koje sve više izviru čim se više troše.

Ustaška su načela temelj svim našim djelovanjima, ali ne zaboravi ni časa, da naša borba može poprimiti razne i mnoge stilove, da se naše postrojbe bez iznimke mogu svakovrsno mienjati i povećavati. Ne smijemo ostati ono što smo, već moramo zahtievati da postanemo ono što treba da budemo.

Mir, pravda i medjunarodna suradnja naš je ideal, ali borba je bila i ostaje naša baština. Borba nam se nameće i mi smo je prihvatili da opravdamo i održimo obstanak Hrvatske, koja živi na časti i junačtvu. Naša borba nije od jučer. Ona ima svoju tradiciju, koja je i tisućljetna, od stoljeća do stoljeća, od pokoljenja do pokoljenja.

U neprekidnom hrvanju naš se narod nije umorio, niti je odustao od borbe. Iztrošio je neizmjerne fizičke i duhovne snage, prolio je i još prolieva more krvi, ali nije klonuo. On je uztrajan.

Uztrajnost je odlika i vrlina cielog našeg naroda popraćena odpornošću do krajnjih granica ljudske izdržljivosti.

Mi smo mladice zdravoga stabla, sinovi smo toga naroda. Zar da se umorimo i ne uztrajemo do kraja? Da pjesmu žrtve ne izpjevamo? Pod koju cienu da se odrečemo svog prava na život i domovinu?

Borba je baština, koju su nam namrli djedovi i pradjedovi, ali je i uztrajnost u borbi najveće blago, koje hrvatski vojnik posjeduje. Uztrajnost uz ideju, to predstavlja najljepšu i najuzvišeniju pojavu, koju gledamo na našem vojniku.

Na muci se poznaju junaci, kaže narod, a skoro smo zabilježili veliku istinu o postojanima i nepostojanima, o značajevima i mekušcima. I ti vjeruješ da sunčano vrieme može svak podnieti, ali kad udari nevrieme i zahuji oluja, onda se vidi tko je vojnik, a tko kukavica, tko se okreće kako vjetar duva, a tko ostaje na svom mje-

U nekoliko

Opet jedna saveznička stilizacija po pravilu: ni za rep ni za glavu. Pišu oni: Sovjetsko novinstvo donielo je na vidnom mjestu iako ukratko, a pod debelim naslovima savezničku ofenzivu.

Znadu i smiju napisati na kojem mjestu je to napisano i s kakvim slovima velikim ili malim, mastnim ili suhim, kratko ili dugo, ali — što — o tom ni slova!!!

*

U jednom savezničkom izvješću stoji da su njihove vojske nastavile »sa zanosom napadati južni odsjek.«

Nama su čudni zanosi zračnih gangstera. Što ih ovdje zanosi. Bit će najvjerojatnije — dolari — dolarski zanosi.

*

Zanimljivo je da saveznici javljaju o svojim uspjesima, napredovanjima, osvajanjima i o — smanjenju proizvodnje petroleja za 25 posto!

*

Kojekakove šupljoglave novine hoće uvjeriti svoje čitatelje, da je Staljin nakanio — približiti se Crkvi uobće, a upravo preko Orlemanskoga, katoličkog svećenika, koji je bio kod njega — upravo Papi.

Čudno da ljudi koji razpolažu s tolikim mogućnostima davanja obaviesti da bi izrazili neku želju moraju to javljati preko — šupljoglavih listića, a sve opet zaodjevati za mantiju Orlemanskoga.

*

Dingle Foot govoreći o wolframu, kromu, kositru rekao je za Niemce da su njihovi suvišci ovih rudača vrlo maleni. Sad kako jest da jest — važno je da su suvišci, jer suvišak nije ništa drugo nego ono što je više i suviše od potrebe.

*

Englezi vele da je posljednja Staljinova opomena naišla kod Bugara na »najveće razumievanje u najširim slojevima« i da se pobunila »šačica mornara«, ali da su Niemci medjutim »vrlo brzo uzpostavili red.« Zaista najveće razumievanje u najširim slojevima — kad se »šačica« pobunila!

*

Stalno se govori o jedinstvenosti i jednodušnosti svih na savezničkoj strani i istovremeno o — sporovima. Recimo sporovi Sovjeta i Poljaka. Pa sad — glade, pa izglađuju, pa opet vele pomirba i t. d.

Bit će neka sloga — naime da se slažu u tome, da se u jednoj te istoj stvari — pravdaju!

*

U Moskvi je umro patrijarh Sergej. Sad boljševici se trude na veliko, kako bi uzpostavili neki cirkus, da bi uvjerili sviet, da se oni još znadu i Bogu moliti. Inače javljaju da se još ne zna kamo bi ga pokopali. Održane su službe, »prisustvovala je i svjetina«.

Nego kad bi oni počeli za sve svećenike koji su kod njih »umrli«

stu, postojan i tvrdokoran, spreman ubiti i ubijen biti, mučen i žrtvovan za ideal, za obranu časti i slobode svoje domovine.

Ponosan budi da si nosioc narodne vjere i znaj da uztrajati znači pobiediti. Uztrajnost je svojstvo čilih i jakih. Kap po kap, uztrajno, pa se i stiena dere. Naročito u težkim časovima uztrajnost je vriednija i potrebnija od hrabrosti. »Ne popustiti umoru da nas brzo savlada, ne klonuti u vršenju svojega zadatka, ne dozvoliti, da nam nepovoljne vanjske okolnosti promiene pravac volje — u tome je suština uztrajnosti« kaže suvremeni pisac.

U obćoj borbi, koju cieli hrvatski narod kao cjelina vodi za svoj obstanak, i ja i ti nosimo jedan dio te borbe. Svaki od nas zna svoj cilj i sredstva, po kojima se dolazi do cilja. Ima ih, koji su nesposobni za svaki rad, za svaki napor i za svaku djelatnost. Oni odmahuju rukom očekujući sve od slučaja. Za nas ne postoji slučaj. Samo u ludjaka ima slučaj. Kod nas ima uzrok svemu. Kad bi sutra podlegli, tko bi bio kriv? A ne vjerujemo da je slučaj, a ne volja i žrtva našega naroda što obstoji hrvatska država.

Neminovni tok poviestnog razvitka, u kojem smo i mi obuhvaćeni, ne može se zaustaviti, ali se može usmjeriti. Za nas ili protiv nas? Kako hoćemo i kako borbom i naporom zaslužimo. Od jasnoće i točnosti onoga što želimo postići, od naše odlučnosti i uztrajnosti volje, da to ostvarimo, zavisit će i naša budućnost.

Uztrajnost je prva u ljestvici vojničkih vrlina. Kao hrvatski vojnik treba da savršeno i do kraja izvedeš ulogu, koju si započeo. Zamisli da je sudbina domovine povjerena samo tebi. Zbog te časti ne uzdiži se previše, jer bi mogao posrnuti i pasti na putu, a sigurno bi propao i doživio poraz, kada bi samoga sebe podcjenjivao i kada bi posumnjao u mogućnost postignuća konačnog cilja.

Kada si pošao na put vojnički, ti si bio kao onaj, koji stavlja ruku na plug. Znaj da se i ovdje ne smiješ obazirati natrag. Ako si dostojan sin hrvatskog naroda, ako si dostojan dočekati još jedan veliki dan i ući u kraljevstvo slobode, na obaziraj se natrag, ne odriči se velike žetve i ne ostavljaj oranja i sijanja. Tko posao svoj obavlja polovično i tko svoju ulogu ostavlja drugom, da mu je dovrši, ne će se spasiti. Kažu da pobjedni vienac za neprestanu stalnost i strpljivost dobiva samo uztrajnost.

Pravi vojnik je po svojoj naravi uztrajan i za njega uztrajati znači htjeti, a htjeti opet znači moći. Tko ne uztraje, taj odbacuje, ne će, prezire.

Tko ne uztraje, taj ne ljubi, niti je ikada ljubio. On je sličan životinji, koja se najela i umorila. Samo slabi karakteri popuštaju i postaju bjegunci. Vriedni se opiru i snažno se daju na započeti posao, na sveti put oslobodjenja, te ljube svoje zvanje svojim bićem. Mi bi svi htjeli naš put prevaliti brzo i poprieko, velikim koracima stići cilju. Nije nikakvo čudo da se na taj način umorimo. Polako, brate! Korak po korak dodje se daleko. Vojnici smo, ali se čuvajmo ludih skakanja, koja umaraju, a ne vode nikamo. Neka naš korak bude čvrst, stalan, kao korak starog hrvatskog vojnika i kao korak onih iz naših redova, koji su idući za velikom braćom našom svršili kao slavan dan, utonuli kao sunce u svoj zapad, ostavljajući za sobom veličanstveni, melankoličan sjaj. Oni su našli svoj počinak u smrti. Pobjedni vienac kruni njihovu uztrajnost, a njihova imena upisana su medju potomstvo pravih junaka.

Koji put mi smo mlitavi putnici i htjelo bi nam se izcrpljenima i zamorenima povratiti odakle smo pošli. S dubokom sviešću o obnovi, prisižući na sve što nam je sveto, mi smo započeli čupati korov na narodnoj njivi. Odluku o započetom poslu moramo privesti kraju, jer bi pred Bogom i pred poviešću bili lakoumnici, koji su se bacili u pustolovinu. Ne svršiti djelo, za nas je isto što i uništiti ga. Pod cienu života mi ne smijemo ostaviti kuću za vrieme gradnje, moramo je dovesti pod krov i u njoj zapaliti ognjište, koje će vječno goriti dajući svjedočanstvo o nama.

NIKŠA

služiti zadušnice i službe — to bi prilično dugo potrajalo i tada zaista ne bi znali kamo bi ih pokopali.

Možda misle da netko vjeruje da oni to sve ozbiljno čine?

*

Pišu u Americi da se kod njih mnogo »toliko govorilo« o izgradnji dovodne petrolejske cievi u Arabiji, medjutim da se je i — prestalo.

No glavno je bilo da se je ono vrieme o nečem govorilo. Umjesto da se govorilo o Židovima, o glavničarima o izrabljivanju radnika, o svim tima sličnim stvarima — govorilo se o —cievi...

*

U Londonu se službeno objavljuje osnivanje nove službe savezničkih snaga, kojoj će biti zadaća, da se bavi upravnim pitanjima u Evropi a osobito u Njemačkoj.

Možda bi bilo bolje da se umjesto toga brinu o tom kako bi već sada što manje gangstera i njima sličnih ljudi slali nad Evropu.

*

Imade ljudi, koji jednostavno tvrde ono prije nije valjalo, ali ne valja ni ovo sada. Istina — nije najidealnije, jer je rat. Medjutim ti mudraci vele da bi najbolje za nas bilo, da ponovno promienimo kaput, pa da onda vidimo da li valja ili ne.

To odprilike sliči na priču o ciganinu, koji je ukrao 100 oka luka. Kad ga uhvatili, pitaju ga kakovu kaznu želi stotinu batina ili da izjede sav luk. Ciganin nije doduše odgovorio udrobljeno, nego reče da bi pristao jesti luk. Odobriše mu, poče jesti luk, pa mu dojadilo i zamoli batine. Odobrilo mu se i to. Kad mu nakon nekog udarca dojadile batine — reče da bi i opet najvolio luk. Konačno dogodilo se da je izio sav luk i primio sve batine. Kad ga upitali zašto je tako učinio reče — da je ovako najlakše, jer ni sav luk sam ne bi mogao izjesti niti sve batine najednom primiti, a ovako prismačući izdržao.

Dakle i ti naši političari bi — prismakati...

*

Dr. M. Spalajković napisao je u novinama »Srpski Narod« i ovo: O velikim narodima Srbi imaju danas isto mišljenje kao nekad o svojoj vlasteli. To mišljenje ili osećanje izraženo je u onom bolnom kriku srpske narodne poezije »Velikaši proklete im duše!«

*

Londonski list »Economist« piše u jednom broju što znači i što je velika sila pa kaže: »Zemlja, koja samostalno i nezavisno protiv ijedne druge sile može voditi rat i to vlastitim pomoćnim sredstvima.«

Američki list »Times« nadovezuje na to: »Ova definicija danas znači da su Amerika i Rusija bez sumnje velike sile, a da je Velika Britanija samo uslovno velika sila.«

ŽIVOT, LJUDI I DOGODJAJI
u domovini

STOTINE MLADIH ČASTNIKA

O Antunovu povratilo se iz Njemačke s jednogodišnje vojničke izobrazbe nekoliko stotina hrvatskih djaka i sveučilištaraca, sada već mladih hrvatskih častnika. U cielom Zagrebu bili su vrlo simpatično primljeni i svakom prilikom burno od gradjanstva pozdravljeni. Sami su priredili u Radničkoj komori priredbu s obilnim programom pjevanja i sviranja, a govorili su u ime mladih častničkih pripravnika iz Njemačke Dragutin Korčmaroš te takodjer stožernik sveučilištnog stožera Milivoj Karamanko. Naglašena je jednodušnost i jedna volja svih naših mladih častnika u nastojanju oko uzdržanja, i ojačanja Nezavisne Hrvatske Države na čelu s Poglavnikom i nastavljanja slavne predaje predja.

U oči Antunova priredjena je u Maksimiru velika vojnička svečanost, kojom prilikom su mladi častnički pripravnici unapredjeni u nove hrvatske častnike. Istog dana održan je svečani mimohod mladih častničkih pripravnika i ostalih postrojbi iz grada Zagreba pred Poglavnikom. Zadnji dan njihova boravka u Zagrebu priredjena je u Hrvatskom državnom kazalištu svečana predstava, kojoj su prisustvovali domaći i strani vojni i upravni odličnici i dužnostnici.

Mladi častnici nastupili su dopust iza kojega preuzimlju nove dužnosti voditelja izobražavatelja i zapovjednika naših postrojbi.

NOVI NAPAD NA SPLIT

Na dan 3. lipnja izvršili su angloamerički zrakoplovi u četiri maha izrazito teroristički napadaj na Split. Bombe su bacane na sva područja grada, a najstrašnije djelovanje je bilo na Pazaru. U četvrtom napadaju upotriebili su metodu tako zvanog saga. Podpuno je srušeno preko dvije stotine stanbenih zgrada. Radi toga imade na stotine bezkućnika koji provode noći pod otvorenim nebom. U vršenju svoje plemenite dužnosti poginulo je pet članova narodne zaštite.

PREKO STOTINU MUSLIMANSKIH VJERSKIH SLUŽBENIKA PALO JE ŽRTVOM ODMETNIČKIH BANDI

Sarajevski »Osvit« donosi u svom zadnjem broju:

»Jednom prijašnjom brojidbom ustanovljeno je, da je oko 100 imena matičara i džematskih imana dosad platilo glavom od početka rata u borbu s odmetnicima u našim krajevima. Najviše ih je palo žrtvom zvjerskog klanja i ubijanja, koje su provodili kroz naše krajeve odmetnici. Njihovi životi uzidani su u temelje krvlju poprskane domovine, koja će jednom sinuti u sjaju sreće i blagostanja.

Broju stotine nevinih žrtava iz redova imama matičara džematskih imama pridružuje se još pet svietlih žrtava, čija je imena donio posljednji broj »Glasnika Islamske vjerske zajednice«. Evo ih: Mustafa ef. Ljevaković, imam i muallim u Donjem Vakufu, poginuo 3. rujna 1943., Abdulah ef. Kapetanović, džematski imam u Višegradu, poginuo 5. listopada 1943., Jusuf ef. Bajrambašić, mualim u Jurjevčima-Keoci, kotar zenički, poginuo 4. veljače 1944., Ali ef. Šadić, imam i mualim u Čelebiću, kotar Brčko, poginuo 25. veljače 1944. i Jusuf Konjić, muezin džamije u Koraju, kotar brčanski, poginuo 18. ožujka 1944.

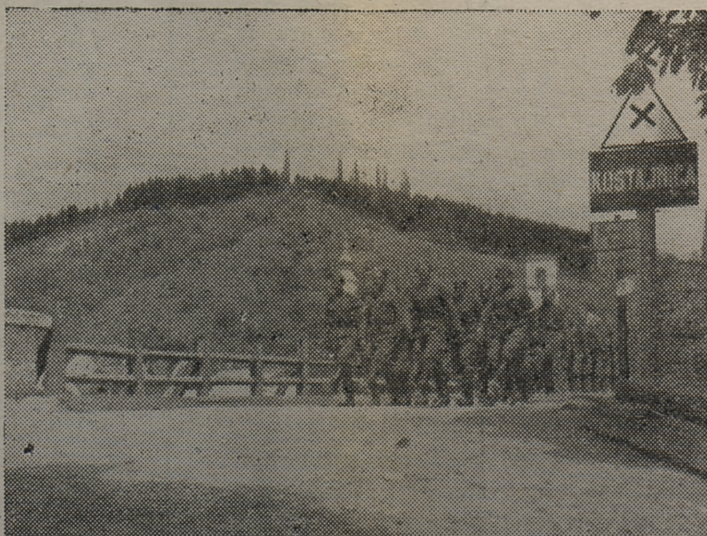
Imena ovih vjerskih službenika ostat će svietlo u uspomeni našeg naroda i sječati nas na eru nasilja, zločina i ubijanja nedužih.

SPOMEN PLOČA DON IVI PRODANU

Prošlih je dana uz sudjelovanje svega pučanstva pelješke varošice Janjine, te predstavnika vlasti i predstavnika savezničke Njemačke vojske otkrivena na vrlo svečan način spomen ploča velikom narodnom borcu i vodji dalmatinskih pravaša neumrlom Don Ivu Prodanu, koji je rodjen u Janjini 1853., a preminuo u Zadru 1933. godine, te je čitav svoj život posvetio radu za slobodu i nezavisnost Hrvatske.

DAR SVETOG OCA

»Novi List« javlja iz Mostara, da je biskup preuzv. dr. Čule predao predsjedniku odbora, koji se brine za mostarsku sirotinju Salihagi Efici veću svotu novaca kao poklon Nj. Sv. pape Pia XII. mostarskoj sirotinji bez razlike vjeroizpoviesti. Ovaj gest Sv. Otca pape neobično se liepo dojmio cjelokupnog mostarskog gradjanstva.

Jake posade u svim mjestima sigurno čuvaju red

OBSKRBA KARLOVCA

Zauzimanjem gradskog načelnika kod Glavnog ravnateljstva za prehranu gradskoj občini dodieljeno je jedanaest vagona raži, koja količina će pokriti potrebe karlovačkog gradjanstva do nove žetve.

Oveće količine raži stigle su već u Karlovac, a ostale se očekuju skorih dana.

DAROVI RANJENICIMA

Ovih dana odputovali su iz Zagreba predstavnici ustaškog Stožera Zagreb, ustaškog Logora Zagreb I. i zagrebačkih ustaških Tabora, da posjete hrvatske i njemačke ranjenike u vojničkim bolnicama Beča i susjednih mjesta.

Predstavnici zagrebačkih Ustaša izručit će tom prigodom hrvatskim i njemačkim ranjenicima darove zagrebačkih pripadnika Ustaškog Pokreta, koji za te darove sakupiše preko 4 milijuna Kuna. Za spomenutu svotu nabavljeno je 500 kg. slanine, 300 kg keksa, 200 l konjaka, 200 l vina, 150 l šljivovice, 40.000 cigareta, zatim papira za pisanje, sapuna i drugih sitnih predmeta, potrebnih svakom vojniku. Svaki ranjenik dobit će liep omot s jednim dielom spomenute robe. Ovi omoti spremljeni su u Ustaškom Logoru Zagreb I. marnim rukama činovnika i pripadnika Ustaškog Pokreta s područja Ustaškog Logora Zagreb I. na čelu s logornikom Markom Valpotićem.

I ovo opet je hvale vriedna skrb izraz ljubavi prema prvoborcima nove Europe kao i novi dokaz visoko razvijene sviesti zagrebačkih Ustaša.

POMOĆ POVRATNICIMA

Kako su se povratnici, koji su bili smješteni u raznim talijanskim logorima u većini povratili u Domovinu — to prestaje potreba daljneg rada Odbora za pomoć povratnika. Ovaj odbor, kojemu je na čelu kao predsjednik ministar dr. Ivo Petrić, postigao je u svojem radu velike uspjehe. Osim davanje novčanih pripomoći, Odbor je davao i sve potrebne upute, savjete i obaviestenja svim povratnicima. Iz samog novčanog poslovanja može se vidjeti, koliko je dobra učinio ovaj Odbor povratnicima.

Odbor je za vrieme svojega kratkog djelovanja sakupio u gotovom i to: Sakupljeno i položeno na blagajni odbora 13,239.997.— Kuna, doznačeno putem H. C. K. ovom odboru 876.572.— Kuna, doznačeno putem Hrv. Radiše ovom odboru 143.252. —Kuna, stigle doznake na naš čekovni račun kod Pošt. šted. 6,798.266.70 Kuna, dakle sakupljeno je u gotovom iznos od 21,058.087.70 Kuna.

Odbor je izdao kod pružanja pomoći povratnicima za nabavu robe i upravnih troškova sliedeće: Upravni troškovi 491.219 Kuna. Izplaćene pripomoći povratnicima putem odbora 6,390.492.— Kuna. Izplaćena roba za povratnike Kuna 852.007.50 Položeno H. C. K. za davanje pomoći povratnicima 12,850.000.— Kuna, izplaćeno H. C. K. saldo blagajne prestankom rada 474.369.20 K. Ukupni izdatci iznose kao primitci, dakle 21,058.087.70 Kuna.

Osim davanih novčanih pomoći odbor je izdao povratnicima: 1.934 para čarapa, 140 pari cipela, 105 gotovih odiela, 149 kaputa, 160.000 komada cigareta, 301 m razne tkanine, 50 komada gotovih hlača, 590 m raznog platna i još razne druge robe.

USTAŠE U DUBROVNIKU

U Dubrovniku je proslavljena treća godišnjica odkako su po prvi puta hrvatske oružane snage ušle u Dubrovnik nakon osnutka Nezavisne Države Hrvatske. Čitavi se grad dugo vremena pripremao za proslavu ove značajne obljetnice. Medjutim, upravo u oči same proslave t. j. 28. svibnja poslije podne doživio je Dubrovnik novu slavu. Naime toga dana stigle su u Dubrovnik prve ustaške postrojbe oduševljeno pozdravljene od čitavog gradjanstva. Čim se u Dubrovniku doznalo za dolazak ustaških postrojbi čitavo je gradjanstvo izašlo na ulice pokupivši u gradu sve cvieće koje god se moglo dobiti, tako, da su ustaške postrojbe na prolazu kroz grad pozdravljene poklicima i sipanjem cvieća. Čitav je Stradun bio pokriven cviećem kao na Tielovo. Ovakvog oduševljenja i manifestacija Dubrovnik nije već dugo doživio. Vrhunac zanosa razvio se pred crkvom Sv. Vlaha gdje je ogromno mnoštvo svieta manifestiralo ustaškim postrojbama.

Kad su u 9 sati na večer ustaške postrojbe prolazile kroz Dubrovnik i opet su oduševljeno pozdravljene.

Ustaške su postrojbe boravile u Dubrovniku dva dana, a nakon toga su krenule kroz Konavlje u Grudu. Prolazeći kroz dubrovačku župu Obod, i kanavljanska sela bili su ustaše pozdravljeni od tamošnjih seljaka. Narod je uzput darivao cviećem mlade vojnike, a isto tako davao im je svoje domaće proizvode osobito svježe trešnje. Ovaj put kroz Konavlje bio je veoma dirljiv. Seljaci su pred svojim kućama dočekivali ustaše na prolazu dajući im darove nakon što bi ih predhodno poljubili u obraz u znak svojeg poštovanja.

U samo predvečerje stigle su ustaške postrojbe u Grudu gdje je toga dana došlo do novih manifestacija budući da je sa ustašama došlo iz Dubrovnika zajedno 7 velikih teretnih kamiona krcatih Dubrovčana. Dubrovčani, koji su izpratili ustaše do Konavlja, vratili su se iste večeri ili sliedećeg dana natrag u Dubrovnik.

VJERSKA SVEČANOST VOJNIKA

Pred nekoliko je dana hrvatski metropolita preuzvišeni nadbiskup dr. Alojzije Stepinac podielio sv. potvrdu mnogobrojnim mladim pripadnicima hrvatskih oružanih snaga. Na ulazu u vojarnu izkazane su preuzvišenom gospodinu nadbiskupu sve počasti, koje su propisane za doček visokih vojničkih i crkvenih dostojanstvenika. Pošto je primio prijavak nadzornog častnika u vojarni, zapovjednika straže i zapovjednika vojarne, preuzvišeni nadbiskup obišao je počastnu sat, koja je u tu svrhu bila postrojena, a zatim ga je pozdravio nadzornik brzih četa i ostali visoki častnici, koji su prisustvovali ovoj crkvenoj i vojničkoj svečanosti.

Izpred postrojbi oružanih snaga, koje će primiti sv. potvrdu, uredjen je oltar, na kojem je preuzvišeni nadbiskup odslužio sv. Misu i poslije mise održao vojnicima značajnu propovied, u kojoj im je iznio pred oči uzore njihovog vojničkog života i upozorio na smisao žrtvovanja za Hrvatsku.

Nakon propovjedi podielio je preuzvišeni nadbiskup sv. potvrdu pripadnicima oružanih snaga, koji su u velikom luku izpred svojih kumova klečali oko oltara. Svaki je pripadnik oružanih snaga kao uspomenu na primanje sv. potvrde dobio od hrvatskog metropolite na dar liepi molitvenik.

Kumove su mladi domobrani izabrali ponajviše izmedju svojih vojničkih drugova i prijatelja, s kojima su zajedno u svakodnevnom vojničkom životu, pa su tako svoje vojničko drugovanje još jače povezali i kumstvom.

I ako skromna, ova je svečanost veoma značajna i za hrvatske oružane snage, jer je ovo prvi slučaj, da visoki crkveni dostojanstvenik izkazuje osobitu pažnju našoj vojsci i dolazi medju vojnike u vojarnu, da im podieli sv. potvrdu.

Za vrieme sv. Mise i dieljenja sv. potvrde svirala je zagrebačka posadna glazba.

IZ TRAVNIKA

U narodnoj pjesmi opjevani vizirski grad Travnik pridružio se velebnom vojničkom slavlju, koje je jučer održano u Travniku prigodom podjele Poglavnikovih odlikovanja hrabroj oružanoj posadi Travnika i velikom broju uglednih gradjana za njihovo junačko i odlučno držanje prigodom dvaju velenapadaja partizana, do kojih je došlo koncem prošle godine. Poglavnik je za hrabrost odlikovao preko 160 častnika, dočastnika i vojnika brzog sdruga, te veliki broj redarstvenika, željezničara, milicionera i gradjanskih službenika, koji su za cielo vrieme ovih napadaja na Travnik savjestno i predano vršili svoju dužnost. Oni su prezrevši smrt jurnuli protiv dušmanina, koji je ustao protiv svega što ima značaj hrvatske časti i slobode hrvatskog naroda. U dugotrajnim i ponovljenim borbama hrabri su branitelji Travnika izdržali sve nevolje, ne doživjevši nijedan poraz. Stojeći na braniku hrvatske misli stvorili su neprobojni bedem portiv svih nasrtaja podivljalih odmetničkih banda, koje su doživjele tih dana velike gubitke. U zajednici s hrvatskim oružanim snagama i uz pomoć gradjana nastupili su i pripadnici njemačkog oružničtva, pa je time još jednom dokazano bratstvo u oružju naših oružanih snaga i savezničke njemačke vojske.

S najvećeg mjesta izkazana je posebna pažnja, zahvalnost i priznanje braniteljima Travnika, koji nisu djelovali samo na području grada Travnika, nego i u bližoj i daljnjoj njegovoj okolici i svuda, gdje se tih dana ukazala potreba. Na svečanosti podjele Poglavnikovih odlikovanja bio je iz Sarajeva zapovjedajući general III. sbornog područja i domobranska glasba 7. pješačke pukovnije krilnika Jure viteza Francetića, a državna krugovalna postaja Sarajevo prenosila je tok ove velebne vojničke svečanosti. Prije podjele odlikovanja govorili su zapovjednik III. sbornog područja zapovjednik brzog sdruga i zapovjednik njemačkog oružničtva. Nakon što je zapovjednik III. sbornog područja predao odlikovanje zapovjedniku pukovniku brzog sdruga, kojim ga je Poglavnik odlikovao za hrabrost željeznim trolistom III. stepena sa hrastovim grančicama, podieljena su ostala odlikovanja hrabrim borcima. Dostojanstvenici, koji su prisustvovali ovoj svečanosti čestitali su odlikovanim pa je nakon toga sliedilo u vojarni bana Lackovića svečano spuštanje vojničke zastave, a zatim je domobranska glasba priredila koncert za pripadnike oružanih snaga i za travničko gradjanstvo.

Stotine mladih hrvatskih častnika

Zagrebom su prošli naši mladići. Stotine mladih hrvatskih častnika vratilo se nakon jednogodišnje izobrazbe u domovinu. Ne samo mladi častnici, nego i — mlada hrvatska inteligencija, naši djaci, studenti — intelektualci.

Vani su stekli obsežno vojničko znanje i — još više zavoljeli ovu grudu, ovaj hrvatski kruh, od kojeg nigdje nema sladjega.

Nama pak dani njihova boravka u glavnom gradu Hrvatske pokazali su još nešto da ne možemo imati ništa vriednije od vlastite države.

I ovih se dana pokazalo i osjetilo, što znači imati svoju državu, što znači kad gradom Zagrebom stupaju postrojbe mladih idealnih, zanosnih ljudi — a o ramenu im puška — koja nas čuva i brani, što to znači, kad Zagrebom kroči naša hrvatska vojska.

To je bila valjda najljepša čestitka našem Poglavniku za njegov ovogodišnji imendan. Stotine mladih, poletnih, spremnih Hrvata došli su u Hrvatsku s jedinom željom, da je učine sretnom, sve u njoj Hrvate zadovoljnima, vječnom — pa — oni sami makar i ne doživjeli te sreće. Hrvatska je danas velika kao što nije nikada bila, ali nije onakova i onolika kakova mora biti i kakova će biti.

Za nas je već četvrta godina rata. Prošlo je Zagrebom mnogo postrojbi i zagrebački purgeri — kao da su apatični na te »parade«. Medjutim ovih se dana osjetilo,

da su se »naši dečki« vratili. Od Maksimira do postrojilišta pratile su ih sjajne i suzne oči, vedra lica i razdragana srdca.

Pljeskalo se i klicalo kao prvih dana. Iz srdca neposredno, spontano jer se tako osjećalo. Puno je srdce bilo radosti što su se naši povratili — i oči su bile pune nade — i poklik se sam odtrgnuo: Živjela vojska, živjela država, živio Poglavnik!

I nisu se ljudi stidjeli suza. I na kojem siedom brku ostarjelog častnika zablistala je biserna kapljica.

Dnevni život je dosadan, imade svakidanjih sitničavosti i zadjevica, ali mi svi hoćemo i volimo našu državu — volimo našu budućnost našu mladost i u tim časovima nikome ne uspieva ubaciti medju nas kamen. I sve što je prije bilo, nestaje, izčezava. Ostaje samo jedna volja, jedna želja: što su davna pokoljenja čekala, palo je nama u dio ostvariti i dočekati i — mi hoćemo i moramo predati cielo djelo, podpuno, savršeno potomstvu.

Kako je ugodno bilo svakome, tko hrvatski misli i osjeća, gledati stotine mladih lica, ozbiljnih radi ozbiljnog vremena i sretnih i radostnih — što će oni upravo braniti, čuvati i sačuvati našu najveću svetinju — Državu.

I kako je ugodno znati, da ta ponosna vojska, što kroči zagrebačkim ulicama, isto misli, hoće i želi što i mi. Da je to naša hrvatska vojska i da su to stotine mladih hrvatskih častnika.

I na strancima, njemačkim vojnicima vidjelo se, da ih se ciela stvar doimlje, da dogadjaj nije svakidanji, da nije to obična dnevna »parada«, koju se često može vidjeti na zagrebačkim ulicama, dapače da to i nije parada — to je gotovo hodočašće nakon godinu dana izbivanja mladih junaka najvećoj svetinji života domovini. Po njihovim vlastitim riečima — onoj domovini, koju su tek u tudjini naučili pravo voljeti i ciele su godine željeli prekoračiti granicu Hrvatske i doslovce ljubiti zemljin prah.

Jer ovdje su i otci i majke, i svi prije njih, i braća i sestre, i drage djevojke i zaručnice i sve poslije, što će doći, ovdje je naša prošlost i budućnost — a tu su i naša garišta uporedo sa starim srednjevjekovnim i ranijim razvalinama i ruševinama. Tu su i nove ruševine, na kojima je nedavno tek ugasnuo plamen tudjinske mržnje i zlobe, tu je mnoga bolna rana — ali to je i samo to Hrvatska — kakove nigdje više ne možemo naći. Sve nas to vuče, veže, privlači i — htjeli ne htjeli — izvan toga smo nesretni, nema za nas života.

Nije to nostalgija ili Heimwech, o kojoj znade pričati i svaki tudjinac, kad govori o svojoj domovini. Hrvat doživljava, osjeća i ljubi svoj rodni kraj, svoju zemlju — mnogo drugačije nego li ostali narodi. Strastnije, upravo sliepo, bezkrajno — da i kad kao naši mladići nakon jednogodiš-

njeg izbivanja uvide što je domovina — tada je i domovina i država i Poglavnik idol svetinja nešto, što nas zanosi, oduševljava, puni smo, radostni, snažni — i grlili bismo cieli sviet.

I zaista ne tiče nas se nikakova »politika«, ništa nam od toga ne treba — mi volimo svoj narod, svoju domovinu, svoju državu, svog Poglavnika. Sve politike, koje nam bilo što od toga hoće oduzeti ili uzkratiti, ne možemo primiti, ne trebaju nam. Sve te politike nisu samo protiv koje od tih točaka, nego su istovremeno i jednako protiv nas.

Ovi dani su ponovno — tko zna već kojiput pokazali, da je i državni poglavar — zaista Poglavnik svoje države i svog naroda i — da je zaista vodja svog naroda.

Dok moskovskog »demokratu« i »dobričinu« u njegovom glavnom štabu čuva straža od šest ljudi naoružana do zubi sa strojosamokresima, dotle u našem tako zvanom i ozloglašenom »fašističkom režimu« državni poglavar svaki je dan u narodu, neposredno, uviek na svakom mjestu, gdje se nikada nitko ne bi nadao, gdjegod se ukaže potreba, težkoća, gdjegod nas nešto boli, gdjegod se mnogo radujemo. Uviek uz nas dieli s nama kako težkoće, muke i boli i patnje — tako i naše veselje, sreću i radost.

Neprijateljska promičba je pokušavala napričati koješta o svemu tome, ali jedan susret s Poglavnikom oduševljava, razoružava i najzavedenijeg, samo ako nije pokvaren, zaguljen, propalica.

Samo zli, strašno zli ljudi mogu biti, koji takovom narodu kao što je hrvatski hoće nametnuti drugačiji život i drugi put nego li ga je sam izabrao. Koji hoće sve pretvoriti u ruševine bilo kako nam izgledaju sela, bilo kako nam izgledaju mnogi gradovi — pa tada bi nam tek počeli ne znam kojim jezikom ekavicom, ćirilicom — ili nekim bilo kojim drugim s bilo koje strane svieta — pričati i uvjeravati nas, da su nas potukli, poubijali, popalili, uništili — radi našeg dobra, radi naše sreće. Možda bismo im vjerovali, da nije izmedju njih i nas toliko mrtvaca dragih, toliko ruševina, paljevina, toliko krvi. Prieći preko svega toga i vjerovati, da nož, koji mi je brata ubio, ne će i mene, i ruka, koja je susjedovu kuću spalila, ne će i moju — težko je — nemoguće.

Ta i čemu to lupetanje glavom po mraku — možda nam ipak ovi ili oni hoće ovako ili onako.

Mi i samo mi sami — hoćemo si dobro. Nitko drugi. Svatko radi samo za sebe i svoje dobro. Nije li glup, lud — propao čovjek, koji brigu o svojoj sudbini prepušta drugome, ili slučaju, sudbini, izhodu dogadjaja, rezultatu nekakove invazije i nekakovim borbama pod Karpatima.

Nezavisno od toga mladi hrvatski naraštaj cviet Hrvatske naši častnici intelektualci znadu što hoće i ne bude li tako nikada ničega više pa niti — svih tih politikanta, kombinatora i mudraca.

Propast ili jasno odredjeni stav. Krajnje ustaštvo. Pravilno shvaćeno, protumačeno i primienjeno. Ne kako ga vi gledate — zlobnim vašim očima, i maljate vašim pokvarenim bojama. Ustaštvo Poglavnika, i svih tisuća, koji su sliedeći njega— i sve žrtvovali.

Ništa nam izvana ne treba — naše će nam srdce reći što hoćemo — samo ne vežimo se ni za koga, da poslije ne budemo onemogućeni govoriti i htjeti, kako je nama najbolje.

Sigurni smo i pouzdajemo se u naše mlade častnike. Želimo im sretne prve korake u domovini, prve i sve ostale dužnosti u novom zvanju i položaju i prije svega — da što prije uzmognu skupa sa svima nama — zamieniti pušku onim, što si je tko odabrao u životu, da je zajednički podignemo, izgradimo, usrećimo — veliku Hrvatsku.

P. M.

Podlegao partizanski „maršal Tito"?

Prije nekoliko dana nekako u isto vrieme zbila su se u svietu dva značajna dogadjaja: invazija na zapadu i uništenje glavnog partizanskog »štaba« kod nas u Hrvatskoj. U zapadnoj Francuzkoj počela je invazija, koja će valjda najjače utjecati na brži svršetak rata, i tako će se uistinu ostvariti rieči Reichsmarschala H. Gööringa, koji je pred invaziju izjavio, da se »strahovitom brzinom primičemo svršetku rata«. Ovaj dogadjaj važan je za čitav sviet. Drugi je dogadjaj od velike važnosti posebno za nas. Uništenje glavnog partizanskog »štaba« strahovitom brzinom će pospješiti naše nutarnje smirivanje i sjedinjavanje svih hrvatskih snaga u ustaškom duhu. Što se je, naime, dogodilo? Hrvatski ustaški lovci s njemačkim padobrancima uništili su banditsko gniezdo glavni partizanski »štab« na području Nezavisne Države Hrvatske. Stradalo je preko 6000 partizana. Uhvaćena je sva Titova pismohrana i tisak. Propali su svi glavni vodje »glavnog štaba narodne oslobodilačke vojske u Hrvatskoj«. Bilo je to u Drvaru, a nešto i u Bosanskom Petrovcu. Iznenadjen napadom glavni partizanski »štab« odmah je tražio žurnu pomoć svih partizanskih brigada, razasutih po čitavom našem području. Kada su »vrhovni komandanti«, »komesari« i ostali im «drugovi« uvidjeli, da im ne stiže pomoć već propast, utovarili su se brže bolje u samovoze, da pobjegnu, ali u taj čas planovi su im bili pomršeni. Svi su samovozi stradali, samo jedan jedini, prvi, je izbjegao. U njemu je sjedio — navodno — partizanski »maršal Tito«. Ali, ipak nije izbjegao hrvatskom tanetu. Težko ranjen, prevežen je bio na sigurno mjesto, vjerojatno zrakoplovom nekamo u Italiju. Medjutim, »Tito« nije mogao odoljeti dvostrukom smrtonosnom udarcu: 1. razpadu i uništenju njegovih glavnih pljačkaških »drugova«-bandita u mjestu Drvaru, i 2. hrvatska osvetnička ruka za sva njegova krvoprolića ipak jednom ga je stigla, i on je, navodno, podlegao ranama. Čini se, da ni samoj Moskvi nije više stalo do tog opasnog »Tite«, kad je priznala, da je «Tito«, maršal narodno oslobodilačke vojske na području Nezavisne Države Hrvatske, »podlegao ranama«. Sada bi se za »Titu«, novostvorenog, jedino još mogli zauzimati oni iz Londona, jer im u ovom kritičnom času ime »Tito«, bez obzira na osobu, treba više nego ikada.

Već se je odavno pričalo, da je taj oholi teroristički predstavnik boljševika kod nas, t. zv. maršal »Tito«, nestao ili propao. Neki su bili mišljenja, da je još prošle godine zaglavio u borbama u Crnoj Gori, ali da se to taji, kao što su nekada i Osmanlije tajile smrt svog sultana. Drugi su natucali, da je »Tito« stradao u našem Zagorju, a sada i boljševička Moskva priznaje, da je podlegao ranama. Taj opaki čovjek, inače zloglasni učenik Moskve, vježbenik u terorističkoj guerilskoj borbi za vrieme bivšeg gradjanskog rata u Španjolskoj uspio je toliko, te je »oslobadjanjem« hrvatskog naroda od svega dobroga: blagostanja i mirnog života pomoću nasilja, ubojstva i pljačke — osviestio hrvatskog seljaka, obrtnika i gradjanina toliko, da svaki sada dobro znade i osjeća, da mu je jedina nada, spas i sigurna zaštita u hrvatskoj vojsci, koja će iza ovog rata biti priznata kao najsmionija i ponajhrabrija vojska svieta

Za nas Hrvate »Tito« je bio opasniji čovjek od bilo kojega neprijatelja ili »prijatelja«. Zašto? Zato, što je htio pomoću smjese pljačkaških banda, pomoću slavoserba, pomoću starozavjetnih i modernih židova, pomoću boljševičko-komunističkih učenika, uz pomoć angloameričkih gangstera unie-

HRVATSKI MORNARI NA JADRANU

Možda je nekomu čudno, što Jadransko more istom sada ima biti priznato kao naše, podpuno naše hrvatsko more. Mutikaše pak pitaju: Zar istom sada hrvatski mornari smiju zaploviti našim plavim Jadranom? Nije to baš tako: »istom sada«, nego je bolje reći »već sada«; već sada u ratnom hrvanju, kada ga možemo za sebe sigurno očuvati, a ne iza rata ždriebom, kockom lutrije očekivati, već sada je Jadran naše more.

Prije 1300 godina bili smo mi Hrvati na Jadranu, i to sa svojim ratnim brodovima, koji su plovili čak protiv Siponta — grada u južnoj Italiji. Prije 1075 godina bile su hrvatske Domagojeve ladje u borbi pod gradom Barijem. Pred tisuću godina vladar Tomislav kao prvi hrvatski kralj imao je ponajveću ratnu mornarici u srednjoj i jugoiztočnoj Evropi. Prije devet stotina godina mornarica Petra Krešimira postade jamstvo, da je Jadransko more »mare nostrum« — naše hrvatsko more, što je priznao i moćni car Bizanta. Hrvatska dubrovačka i bokeljska mornarica dobro su poznate u čitavom svietu. I onda, kada je republika Venecija bila ciela jedna podpuno ustrojena i moćna pomorska država sa silnom flotom galija i galeaca, vriedila je ta, na oko moćna flota za »šaku« hrvatskih »morskih vukova«, za Uskoke, toliko koliko danas vriedi motorizirana Badogliova Italija pred slavom okrunjenima hrvatskim mornarima i hrvatskim herojima. Jadranska obala u najsudbonosnijem času možebitne t. zv. invazije i s ove strane povjerava se ne Talijanima, ne Srbijancima ili srbskim »prečanima« četnicima, niti bilo kojim saveznicima, već jedino hrvatskim mornarima. Hrvat je uviek bio i bit će jedino kadar, da sačuva svoju jadransku obalu s otočjem od svih invazionih trupa. I da je Hrvat bio u prošlosti tako dobar političar, kao što je bio dobar vojnik, mornar i da su saveznici Hrvata u prošlosti (kao sada) toliko zastupali Hrvate i hrvatsko pravo na mirovnim pregovorima, kao što su ih cienili u borbi, u junačtvu, tada uobće nikada ne bi bilo pitanja, da li hrvatski Jadran može pripadati komu drugomu osim tisućgodišnjim vrlim Hrvatima. Nikada nijedan narod nije bio toliko vjeran svojim saveznicima kao baš mi Hrvati. Tu svoju vjernost spremni smo krvlju zapečatiti i sada na vrhuncu ratnih strahota. Danas smo spremniji nego ikada prije, da se odlučno borimo, jer nam prijatelji priznaju i morat će priznati naše medjunarodno pravo na Jadran, a morat će ga priznati i ratni neprijatelji. Sada je naš čas, da se junački, ali i pametno borimo za novi poredak Evrope, za staro hrvatsko pravo. Naši hrvatski mornari, prokušani u borbama na Crnom moru, školovani na Savi, Kupi i Dunavu (jer nam je more svojevremeno bio ugrabio himbeni bivši saveznik), došli su na Domagojevo, Branimirovo, Tomislavovo, Krešimirovo, Zvonimirovo »mare nostrum« — naše more, i tom jedinom činjenicom bit će osigurana pobjeda pobjeda za hrvatski Jadran, ali će ujedno biti i zajamčena sigurnost hrvatske obale od invazionih prodornih četa, da s naše strane ugroze novu kulturnu Evropu. Ta činjenica, što naši mornari, naše oružane snage istom nedavno dodjoše na hrvatsku jadransku obalu, imade mnogo svojih tumačenja.

Prije uzkrsnuća Hrvatske kao nezavisne države svi smo mi Hrvati šaputali, da rješenje hrvatskog problema ovisi o našoj energičnosti i borbi, koja će biti sigurno ovjenčana uspjehom onda, kada se uzdrmaju versailleski i londonski ugovori. Sporazumaštvo sa Srbijancima i evolutivno mirno rješavanje hrvatskog pitanja u Jugoslaviji nikada ne bi dovelo do ostvarenja najjedinstvenije hrvatske misli i težnje za samosvojnom hrvatskom državnosti. Ta, Srbijanci su imali kormilo u svom Beogradu, stvorili su velikosrbsku, jugoslavensku zamisao, i kada bi jednom priznali Hrvatima pravo, da budu opet gospodari u svojoj Hrvatskoj, tada bi njihova velikosrbska, svetosavska ideja propala, i oni bi dobrovoljno odustali od svoje imperialističke srbske utopije, dakako skučivši se u svojoj Šumadiji. Zato su u svim državama najviše trošili za promičbu o »svetoj i moćnoj Jugoslaviji«. Njihovo poslanstvo u Francuzkoj bilo je aktivnije od svih drugih poslanstava. O Zagrebu ništa se nije smjelo znati. Zato se je rodio naš hrvatski ustaški pokret. Trebalo je steći simpatija u inozemstvu. Italija je taj pokret s veseljem odobrila. Bojala se je Jugoslavije i »špekulirala« je, kako bi jednom snažno zahvatila Dalmaciju. Pravi tip izdajničkog Badoglia! Badoglievci su tada imali dvije tisuće družtava, koji su vikali za pripojenje Dalmacije njima. Molili su u crkvama (a i sada opet mole), da im se izpuni san mletačkog dužda Petra Orseola. I nastala je Nezavisna Država Hrvatska. Tko sretniji od Hrvata! Naši njemački saveznici doživjeli su tu sreću u našim gradovima i selima, gdje su ih pozdravljali svi Hrvati obasipajući ih klicanjem, voćem i cviećem u čvrstoj vjeri, da će taj veliki nepobjedivi narod, koji se bori za pravedniju Evropu iskreno poduprti naše potrebe i težnje. Ali machiavelistički, badogliovski saveznik mislio je, da mu je Bog izpunio podle molitve, i kad se je jugoslavenska armija razpala, badogliovci su odmah zazosjeli pluća niknule države Hrvatske, naše Primorje, Dalmaciju, Boku, Hercegovinu, Gorski Kotar, a Istru su već od prije izdajom stekli. Naprotiv, naš njemački saveznik odmah je priznao prema svojoj državi stare hrvatske granice; ali zato su južne granice bile vrlo prieporne. Veliki Poglavnik morao se je mnogo truditi uz težki pritisak savezničtva Nove Evrope, da barem za neko vrieme (do iza rata?!) zaustavi prodiranje s juga uzpostavom granica po prisilnom ugovoru. Naši prijatelji njemački častnici siktali su od biesa, što su badogliovci i Roate zaposjeli hrvatski Jadran, hrvatske otoke i gra-

ti u našu Hrvatsku bratoubilački rat. Ime »Tito« trebalo je svima neprijateljima Hrvata poslužiti kao sredstvo bratoubilačkog rata, prolievanja bratske krvi. Da, trebalo je Hrvatskoj nametnuti gradjanski rat, revoluciju, drugima na korist, a Hrvatima na propast.

Poviest će ga spominjati kao pošast, kugu, kao razbojnika Čarugu.

A što će biti s preostalim razpršenim partizanima? Najbolje bi im bilo da napuste naše hrvatsko tlo, pa da se uistinu nakon dvie i pol godine uzaludne borbe u Hrvatskoj vrate u svoju domaju Srbiju. U Hrvatskoj im nema uspjeha, jer tu su stotine tisuća ustaša. U Hrvatskoj im nema sreće, jer ih čeka sudbina glavnog partizanskog štaba kod mjesta Drvara.

Dogadjaj uništenja glavnog partizanskog »štaba« u napetom času razvitka invazije na zapadu kao da je potisnut medju sporedne dogadjaje. Ipak je taj dogadjaj za nas i te kako važan.

Partizane više ništa ne može spasiti. Upropašćavali su nas: mi ćemo s njima obračunati.

—et—

dove. Ali, bile su tomu krive ratne prilike: unutarnje i vanjske. Poglavnik je politikom odabiranja kralja pokušao omesti sve moguće spletke oko cjelovitosti, nezavisnosti i jedinstvenosti Hrvatske, ali izdajnički talijanski generali radili su po svom planu, da unište hrvatski živalj. Sklopili su savez s četnicima. Kolike li himbenosti i prevrtljivosti! Dok je postojala Jugoslavija, tada su tim velikosrbskim četnicima bili najveći neprijatelji, a Hrvatima prijatelji, jer smo imali zajedničkog neprijatelja. Nakon 10. travnja 1941. god. izdajnički badogliovci najednom sklapaju tajni savez u oružju s krvavim četnicima i udaraju protiv prijateljskih Hrvata, jer im mi Hrvati smetamo u ostvarenju njihovih imperialističkih planova. Medjutim, hvala Božjoj providnosti, koja lopova kažnjava pomoću lopova! Badogliovci su već kažnjeni boljševizmom, angloameričkim izkrcavanjem, a bit će kažnjeni i hrvatskim oružjem. Kazna ih čeka. Uzalud djavolske molitve za ponovnom aneksijom hrvatske jadranske obale. Ipak, hrvatski mornari nisu prekasno stigli na naš Jadran.

Osim ovog mišljenja — što je mišljenje svih ustaških Hrvata, kojima je jedini smisao borbe: Hrvatska u nezavisnosti i cjelovitosti — ima i takvih mozgova, koji kažu: Prije izdaje Badogliove Italije Hrvatima nije dano hrvatsko more zbog toga, što je tada Italija bila jači i potrebniji saveznik od mlade Hrvatske, i zato, da je njima bila predana jadranska obala — tobože — radi umirenja živaca u poznatoj badoglievskoj pohlepi za našom obalom, a bedaste, ovnovske Hrvate lako je bilo zadovoljiti pustim obećanjima poslije rata. Da je to sve baš tako, tada se u Italiji prošle godine ne bi zbilo bezprimjerno poviestno izdajstvo. Tu leži nutarnji razlog talijanske pohlepe kao i talijanskog sloma, a za nas se je pobrinula Božja providnost, da vojnički utvrdimo svoju obalu još prije svršetka rata.

Ima i nekoliko nezrelih tikava, koje tvrde ovako: Poglavnik sa svojim ustašama jest plaćenik; Talijanima je još prije 1941. godine u inozemstvu obećao Dalmaciju za uzvrat, ako uspije doći na vlast, a sada, kada više ne ovisi o Talianima, prodaje se drugim saveznicima, samo da ga uzdrže na vlasti, pa s tog razloga gura živote hrvatskih vojnika onamo, gdje je, recimo, najopasnije za Njemačku. Tako bi — prema njihovom mišljenju — izgledalo i vraćanje hrvatskih mornara na jadransku obalu ne zato, da se Hrvatska utvrdi, ojača u svojim granicama i očisti, pa uredi unutra, već zato, što bi imalo biti i na jadransku obalu izkrcavanje invazionih trupa i to u velikom obsegu tako, da bi te invazione čete imale doprti valjda ne samo preko Alpa u Beč već valjda i preko Karpata u Kiev. U tom slučaju navodno bi, kako ti mudraci s iztoka kažu, hrvatski mornari imali poslužiti njemačkim saveznicima kao obranbeni zid ili topovska meta, a ne samoj Hrvatskoj za njezinu vlastitu obranu. Ako kakva šuplja glava još i sada tako misli, onda je dotični sigurno zaboravio (ako je uobće kada znao!), da će Hrvatska u očima prijatelja i neprijatelja, saveznika i nesaveznika uviek, kako sada tako i sutra, vriediti samo toliko, koliko na svojim granicama bude imala svoje oružane snage, na moru mornare, u zraku zrakoplovce, na kopnu oklopljene i pješačke zdrugove. U očima plaćenika plaćenici su i hrvatski ustaški junaci, koji dadoše svoje živote za sretniju Hrvatsku. Plaćenici ne poznaju Poglavnikova ustaška načela, ne znaju za Poglavnikove rieči i volju: Ja sam bio dvanaest godina u inostranstvu kao pregnanik radeći na obnovi Hrvatske samo na temelju hrvatske državnosti za sreću hrvatskog naroda, i budite uvjereni, da bih bio ponovno spreman poći u progonstvo za nezavisnost države Hrvatske. (U audienciji 30. IV. 1941.) U tom je sadržaj borbe Poglavnika i ustaških Hrvata.

Bilo je i bit će uviek tako: oni, koji ne vole raditi, pričaju basne i kleveću. Mi ustaški Hrvati i suviše dobro znamo, da smo radi političkih interesa morali podnositi mnoge nepravde. Znamo, da medjunarodno prijateljstvo može biti čvrsto samo na podlozi interesa — uzajamne koristi. Nije dosta biti samo vojnik ne znajući za što se bori. Ali nije dosta ni samo znanje o potrebi borbe bez jakog vojničkog ustrojstva. Vojnički junački narod postiže svoje ideale samo razboritim vodstvom, razboritom politikom, ali i još je sigurnije, da se mudra politika ostvaruje samo s jakom vojskom.

Mi imamo Jadransko more, koje nas veže s čitavim svietom. Imamo tisuću otoka. Imamo prirodne luke, kakvih ima riedko koji narod na svietu. Bez mora, bez luka država je zatvorena, i sloboda razvijanja joj je skučena. Hoćemo li hrvatsko more, naš plavi Jadran prepustiti drugomu, kad nam se prilika pruža, kad nam ratna situacija nudi, da čuvamo naše more više nego ikada prije. Bez Jadrana Hrvatskog nema slobode, razvitka, a niti mira. Bez mora Hrvatskog nema života ni blagostanja. Tko ugrozi našu obalu, naše more, najveći nam je neprijatelj. Putem Jadranskog mora čitava zemaljska kugla upoznat će nas kao kulturni narod. Ratnom slavom i trgovačkom pomorskom vještinom pokazat ćemo i dokazat ćemo, da smo mi Hrvati bili 642. godine vješti pomorci, da smo bili po rodjenju izkusni brodograditelji i mornari ratnici, koji ćemo htjeti suradjivati sa svim dobronamjernim svietom, ali ljubomorno čuvajući našu svetu grudu Hrvatsku i njeno more od svake najezde, pa bila ta invazija u kojem god obliku bilo s koje god strane.

M. PETRIČIĆ

Iz ciele Hrvatske pridolaze još uviek novi vojnici

DOKUMENTI HRVATSKE DRŽAVNOSTI:

Posljednji narodni vladar

Smrću kralja Zvonimira nestaje posljednjega velikoga kralja narodne krvi u Hrvatskoj. S njime pada moć, a naskoro i sam obstanak narodne dinastije.

Zvonimir nije imao sina, koji bi ga nasliedio. Živio je još samo jedan odvjetak kraljevske porodice, nećak kralja Petra Krešimira po imenu Stjepan, tada već starac. Vladao je samo dvie godine (1089.—1091.). Ipak je i za ovo kratko vrieme dospio obdariti, poput svojih predhodnika, crkve u Hrvatskoj. Medju ostalim potvrdio je samostanu benediktinki u Splitu posjed Pusticu u Lažanima, koji je dao samostanu kralj Zvonimir. U darovnici veli Stjepan ovo:

»U ime Kristovo. Ja Stjepan, voljom Božjom kralj Hrvata i Dalmatinaca... Kad me je ljubav svemogućega Boga svojom blagošću uzvisila na čast kraljevskog priestolja, djedova i pradjedova pristankom svih plemenitaša Hrvatske i Dalmacije, sa svih strana počeše dolaziti k nama, kako je to običaj kod svih vladara, plemenitaši i skupine maloga puka i ostali upravitelji crkava i samostana radi nedovršenih posala ili potvrda stvari ili radi obćega dobra našega kraljevstva. Tako je došla pred nas... upraviteljica opatica splitskog samostana svetoga mučenika Benedikta zajedno s nekim svojim sestrama noseći sa sobom neku izpravu izdanu joj od nedavno preminulog kralja Zvonimira u korist njena samostana o nekom kraljevskom zemljištu, koje se nalazi na mjestu zvanom Lažani... Naredili smo, neka se izvrši ono, što su tražile. Potvrdjujemo dakle spomenuto zemljište na već rečenom mjestu sa zemljom, koja se zove Pustica, spomenutom samostanu za uviek i neotudjivo i to tako, da nijedan od naših nasljednika, ili bilo koja osoba, velika ili mala, ne smije se protiviti ovoj našoj potvrdi i utisnutom pečatu... Ovo je učinjeno u tvrdjavi Šibeniku ... u prisutnosti ovih svjedoka: najprije nadbiskupa Lovre, trogirskog biskupa Ivana, splitskog acridjakona Petra, ... primorskog župana Jakoba, tepčije Ljubomira, (župana) Strezinje bribirskog, Višena cetinskog, Dragoslava zagorskog, Vratina poljičkog, Orsine dridskog, Dešimira ubrusara ... i drugih naših plemenitaša«.

Ovo je posljednji sačuvani domaći suvremeni dokumenat iz dobe narodnih vladara. On nam dokazuje, kako je posljednji Trpimirović Stjepan II. u s punim kraljevskim dostojanstvom sjedio na hrvatskom priestolju, okružen svojim dvorskim i drugim državnim dostojanstvenicima, da rješava pitanja i potrebe svoje države. Posljednji dokumenat o slavnoj prošlosti hrvatskog naroda, iz doba nezavisne, samostalne i suverene hrvatske države.

Iza smrti Stjepanove nastupaju težki dani za hrvatski narod. Trpimirovića više nema, Stjepan nema nasljednika, pa nastaje veliko i bolno pitanje, tko će metnuti na glavu hrvatsku krunu.

Da razumijemo daljnji tok dogadjaja, moramo se uživiti u ondašnja shvaćanja, u ondašnje državno pravo i običaje. Tada, pred kojih 850 godina, nije bio razvijen narodni osjećaj onako i u onom smislu, kao danas. Nije bio vrhovni cilj političkih predstavnika jednog naroda, da mu bude vrhovni gospodar domaći sin, makar je takav narod bio oblikovan i ujedinjen u svojoj posebnoj državi, kako je to bilo kod nas. Hrvatski je narod oblikovao svoju posebnu državu, taj najjači izraz i oblik narodne samostalnosti i sviesti, i doveo ju je do zamjerne visine pod upravom domaćih sinova, te je ona postala kraljevina. Domaći kraljevi njome vladaju gotovo dva stoljeća, od 925. do 1089., odnosno 1097. Prvi je bio kralj Tomislav (925. do oko 928.), zatim Trpimir (oko 928.—935.), pa Krešimir I. (oko 935.—945.), sve zakoniti nasljednici, dakle članovi porodice Trpimirovića; zatim dolazi Miroslav (945.—949.), koga zbaci bliži rodjak Mihajlo Krešimir (949.—997.); sinovi Stjepanovi su Svetoslav Suronja (997.—1000.), Krešimir III. (1000. do oko 1035.) i Gojslav (1000. do oko 1020.). Zatim dolazi sin Krešimira III. Stjepan I. (1035.—1058.), onda Stjepanov sin Petar Krešimir IV. (1058.—1074.). Nakon njega dolazi potomak Svetoslava Dmitar Zvonimir (1074.—1089.) i napokon Stjepan II. (do 1091.). Sa Stjepanom izumiru Trpimirovići, te nastaje pitanje, tko će doći na priestolje. Kako nije bio uobće zahtjev tadanjeg državnog prava, da postane novim kraljem, nakon izumrća jedne dinastije, domaći sin, tako i politički predstavnici Hrvatske, koji su odlučivali o kruni, nisu tražili jednog iz svoje sredine, da ga izaberu za svog vladara. Više je tada vriedilo t. zv. nasljedno pravo. Po ondašnjem shvaćanju ciele države, a s njima narodi, koji ih nastavaju, bili su u neku ruku vlastničtvo kralja, odnosno vladara. Dakako, da time nije okrnjena sloboda samog naroda, koji je sam odlučivao, koga će si izabrati za vladara, te je već tim odlučivao o svojoj sudbini. Po nasljednom pravu mogao je kraljem bilo koje države postati pripadnik bilo koje strane vladarske kuće, samo je po rodbinskim vezama (ženitbi) morao biti u vezi s prijašnjim vladarom, koga je trebalo nasliediti. I slobodan ugovor jednog vladara mogao je osiguravati priestolje drugom vladaru.

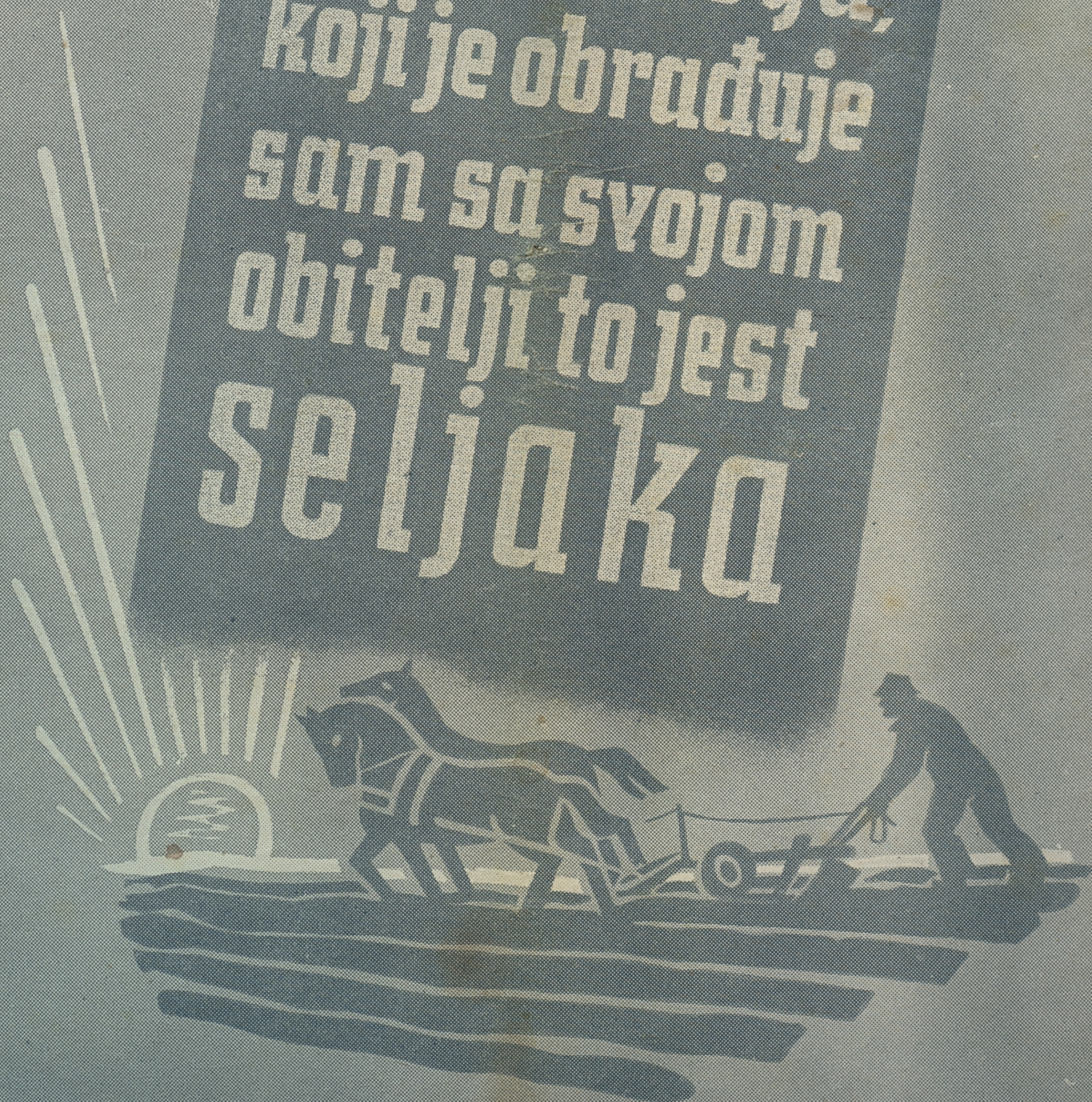
Kralj Zvonimir bio je oženjen Jelenom, kćerkom madžarskog kralja Bele I., a sestrom kralja Ladislava Svetog. Prema ženitbenim vezama imao je pravo na hrvatsku krunu kralj Ladislav Arpadović, pa je to svoje pravo htio ostvariti odmah nakon smrti Stjepana II. Na poziv sestre Jelene, a koja je već za Stjepana vladala u sjevernoj Hrvatskoj, tada zvanoj Slavoniji (sjeverno od Petrove gore i Kapele do Drave i Dunava), i sigurno pristankom njoj sklonih Hrvata ušao je Ladislav u sjevernu Hrvatsku, koja mu se pokorila, ali južnu nije mogao osvojiti radi odrješitog odpora Hrvata. U Slavoniji postavio je za posebnog kralja svog sinovca Almoša. Već sama ova činjenica pokazuje, kako je Ladislav smatrao Hrvatsku posebnom državom, koja treba imati posebnog kralja, a nije je pridružio svojoj državi, Madžarskoj kao jednu njenu pokrajinu. Zadovoljio se time, da ostvari nasljedno pravo Arpadovića. Almoš je vladao od 1091. do 1095. Medjutim u južnoj Hrvatskoj, toj kolievci nezavisne države, zavladala je nesloga, nemir, pravo bezvladje, koje je trajalo dvie godine. Napokon su velikaši uvidjeli, da ovakvo stanje vodi na rub propasti, pa su izabrali za kralja Petra (1093.—1097.), koji je imao priestolnicu u Kninu. Ne zna se, iz kojeg plemena bio Petar. Prije se držalo, da je bio iz plemena Svačić. Protiv njega se digao nasljednik Ladislavov madžarski kralj Koloman na temelju nasljednog prava po rodjakinji Jeleni. On podje s vojskom na Hrvatsku, da silom ostvari svoje pravo. U bitci izmedju Kolomana i Hrvata na planini Gvozdu (Petrovoj Gori) pao je kralj Petar, taj posljednji vladar narodne krvi u Primorskoj Hrvatskoj. Nije se predao, nije poklekao, već poput tolikih drugih hrvatskih velikana častno je poginuo u nejednakoj borbi. Koloman je zaposjeo cielu Hrvatsku do mora, ali se naskoro morao vratiti u Madžarsku radi provale Kumana i rata s Rusima, u kojem ratu je bio poražen. Kada se oporavio od poraza, pošao je opet s jakom vojskom na Hrvatsku. Hrvati su se složili i njihova je vojska pošla na granicu, na Dravu, da se ogleda s Kolomanom. Kolomanu pak nije bilo do bitke, do pokorenja, osvajanja Hrvatske, već samo do ostvarenja nasljednog prava na hrvatsku krunu. Zato se vlastitom pobudom nagodio s Hrvatima god. 1102., da će postati hrvatski kralj, a Hrvatska ostati i dalje posebna država.

Godine 1102. nestaje podpuno nezavisne hrvatske države, ali ona kao država ostaje i nadalje, kroz sve kasnije vjekove.

Z. TANODI

»Ustaša«, vjestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdavač i vlastnik Ustaški Nakladni Zavod. — Ravnatelj i glavni urednik poglavni pobočnik Mijo Bzik. Uredničtvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglasi: Uredničtvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 49.456. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 4 Kune. — Predplate: mjesečno 16 Kuna, četvrtgodišnje 48 Kuna, polugodišnje 96 Kuna, godišnje 192 Kune. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara Viktor Smokvina, Zagreb, Medovićeva ulica 2.

zemlja može
biti vlasničtvo
samo onoga,
koji je obrađuje
sam sa svojom
obitelji to jest
seljaka

IZ TOČKE 15. USTAŠKIH NAČELA

